

Kapital bega iz dežele v deželo

Močan odtok zlata iz Amerike - Finančni zapletljaji zaradi Konga

Medtem ko si navadno države pri-adevajo, da bi privabile čimveč tuje-kapitala, je te dni Švica sprejela ne-kaj ukrepov, ki gredo za tem, da bi-privili tujega kapitala zavrla. Podobne-ukrepe je malo časa poprej sprejela-ahodnonemška vlada. Očitno je finan-nci in gospodarska konjunktura v teh-državah tako ugodna, da sili tuj ka-pital v te dežele, kjer so investicije v-podjetja donosne ali denar v bankah-arno in dobro naložen.

NERAZUMLJIVA POLITIKA

Iz Trsta je odšlo v Rim posebno od-slanstvo pod vodstvom predsednika-groviske zbornice dr. Caidassia in-pana dr. Franzila, da bi protestiralo-proti nameravani premostitvi projek-tivnega urada Združenih jadranskih-ladjedelnice iz Trsta v Genovu. To pot-ve nosi odposlanstvo s seboj samo stro-kovno motivirane in v patriotičnem slo-ju napisane spomenice na naslov mi-nistra za državne udeležbe, temveč tu-klj nekaj drugega, kar pomeni v po-litiki mnogo več kakor razne spomenice. Odposlanstvo namreč spremlja protest-vega tržaškega prebivalstva, pa naj-ripada k tej ali drugi gospodarski pa-nogi ali politični organizaciji ne glede-na socialni položaj posameznikov —-protest, ki morda še nikdar ni prišel-od tako jasnega izraza, kakor je bila-šplosna protestna stavka po tovarnah,-obrtinskih delavnicah, podjetjih, trgo-vinah, javnih lokalih ter v podjetjih-za javne uslugе.

Tržačani so se končno zdramili. Po-vedeljkov protest pomeni, da so se iz-dolgotrajnih izkusitev v svojih odnosih-proti rimski politiki tudi nekaj na-udili; vsa odposlanstva in vse spome-nice ne zaležejo mnogo, ako ni za nji-mlni javnega dejanja, ki opozarja nein-formirane in pogosto tudi politično za-krknjene oblastnike, da gre za resno zadevo, ki utegne imeti hude posledice-ne samo za krajevno gospodarstvo, temveč tudi lahko močno odjedne na-političnem področju. Tržačani so spre-videli, da brez odprtega boja ni uspe-ša. To pravilo velja za posameznega državljanja, za organizacije, pa tudi za-mesta in dežele. V demokratično ureje-nih državah so odločitve višjih organov-iz rezultatov gospodarskega in političnega-voja prizadetih skupin in razredov; in-razne sentimentalnosti se vlade ne mo-žejo ozirati.

Z druge strani pa se nam zdí rimsko-ravnanje prav v tem premiru nepoj-mljivo. (O zadevi odloča minister za-državne udeležbe, ker so tržaške ladje-delnice poleg dveh drugih velikih ladje-delnice v Genovi in Neaplju sestavni del državne skupine FINCANTIERI, ki-je s svoje strani v sklopu državnega-holdinga IRI). V državnem merilu gre-vedenar za drobtino, ki bi jo prav lah-ko pustili Trstu po tolikih demontažah, ki so ga že zadele. Za sam Trst in de-želo — prizadeta je tudi goriska po-krajina, h kateri pripadajo ladjedelni-ce v Trzinu — pa pomenijo ladjedelni-ce mnogo. Z njimi je povezan razvoj-vega tržaškega pomorstva in tržaške-industrije ter tako v veliki meri tudi-živiljenjski obstanek mnogih prebival-cov. Ladjedelnice v Trstu in Trzinu so-nerazdruženo povezane s preteklostjo-širnih krajev; v njih vidijo naši ljudje-plod prizadevanja več rodov naših ra-zumnikov in kvalificiranih delavcev. Ladje iz ladjedelnice v Trstu in Trzinu nosijo glas domačih umskih in teles-nih tvorcev po vsem svetu. Kako naj-se po vsem tem naši ljudje odtrgajo-od ladjedelnice zavoljo Genevežanov, ki-so Trstu odnesli že toliko drugih pri-obitev.

Nas človek res ne razume rimske po-litike. Ali res sloni ta na nerazumeva-nju za potrebe tukajšnjega gospodar-stva in prebivalstva, ali pa na neobve-ščenosti rimskih državnikov o dejan-skih razmerah in razpoloženju prebiva-lcev na našem ozemlju.

Zaradi takšne politike ni čudno, da-se vselej ob podobnih priložnostih, ko-se razgledajo njene najšibkejšie strani, pojavijo v tržaški javnosti tudi govori-ce o najbolj neverjetnih političnih kom-binacijah glede politične pripadnosti-Trsta. Vsekakor se s takšno politiko-ustvarja v javnosti občutek negotovo-sti, ki kvarno vpliva zlasti na gospo-darstvo.

CRDA - 14.000 LJUDI

Poleg številnih drugih finančnih-skupin, kakor FINELETTRICA, FIN-SIDER, FINKMARE itd., zajema Ita-lijanski zavod za obnovo (I.R.I.) tu-di novoustanovljeno skupino FIN-CANTIERI. Novo družbo so ustanov-ili za to, da bi prevzela upravo la-djedelnice, ki jih je doslej v imenu-IRI in torej državno upravljala FIN-MECCANICA.

FINCANTIERI nadzira družbo CR-DA »Združene jadranske ladjedelni-ce« (CRDA), ki ima ladjedelnice v-Trzinu (goriška pokrajina), na ka-tero se oslanjata Elektromehanična-tovarna in Tovarna železniškega in-aeronavtičnega materiala v Trzinu, tržaško ladjedelnico Sv. Marka z-druženo Tovarno mostov in dvigal-ter Tovarno strojev Sv. Andrej, prav-tako v Trstu. Do lanskega leta je-pripadala h CRDA tudi ladjedelni-ca Sv. Roka, ki so jo pozneje pri-ključili Tržaškemu arsenalu. Poleg tega nadzorujejo Združene jadranske-ladjedelnice manjšo ladjedelnico v-Benetkah in vrsto manjših tovarn v-Benetkah in Trstu.

Združene jadranske ladjedelnice CRDA so delniška družba, ki razpo-laga z glavnico 9 milijard lir (do-lanskega leta je glavnica znašala 3 milijarde lir, lani pa so izdali za 6 milijonov novih delnic po 1000 lir). V obratih CRDA je zaposlenih ve-kaj čez 14.000 delavcev in uslužben-cov, od tega je bilo konec lanskega leta 5.048 delavcev v Trstu, drugi pa-ko povečini nameščeni v Trzinu; saj

Pametna finančna politika se otesa-preobilice tujega kapitala, ker se boji, da bi ta obilica zavedla ljudi, da na-lagajo denar v nedonosna podjetja; to-da na drugi strani je tuj kapital mu-hast in kaj kmalu zapusti deželo, ko-nastopi ugodnejša konjunktura kjer-koli drugod. Takšen nenaden odliv ka-pitala utegne škoditi razvoju doma-čega gospodarstva. Prav naložitev obve-že, da se sme tuj kapital izseliti proti-najmanj tromesečni odpovedi, kakor-jo je uvedla švicarska vlada, ima na-men preprečiti prenenal odhod kapita-la; hkrati pa naj bi obvezna odpove-d v določenem roku zavrla nadaljnji do-tok kapitala iz tujine.

VEČ VZROKOV: KONGO IN AMERIKA DENARNA POLITIKA

V tem trenutku je treba iskati vzrok-za močno prilivanje kapitala s celine-na celino in iz države v državo v pre-nosno oblasti v nekdanjem Belgijskem-Kongu in v mednarodni napetosti, ki-je nastala zaradi notranjih razmer v-tej mladi državi, pa tudi v ameriški-denarni politiki. Ze v eni izmed zad-njih številik smo poročali, da je v krat-kem odšlo iz Konga okoli 32 milijard-dolarjev tujega kapitala, ki seveda zdaj-išče ugodnejša tla po svetu. Mnogo te-ga kapitala je menda odšlo v Kanado. Razumljivo je, da sili tudi v druge-dežele, kjer je gospodarska konjunkt-ura ugodna ali pa so sicer obresti za-nalozbo kapitala bolj visoke.

POLITIKA NIZKIH OBRESTITI V AMERIKI

Ameriška zunanja politika zbujapozornost finančnikov in gospodarskih-izvedencev po vsem svetu. Iz Amerike-odhaja zlato in tuj kapital sploh še-vedno v veliki meri, a kljub temu je-Zvezni rezervni urad (Federal Reserve-Board), ki vodi denarno politiko, v-kratkem času dvakrat znižal obrestno-mero, Jasno je, da bi višja obrestna-mera zadrževala tuj kapital v deželi.

ODTOK ZLATA IZ AMERIKE

Od 1. januarja 1960 so Združene ame-riške države izgubile 424 milijonov do-larjev zlata, samo v zadnjih dveh me-secih in pol za 300 milijonov dolarjev-in v prvih 12 dneh avgusta 112 mili-jonov. Zlato se odtoka v veliki meri-iz Amerike v evropske države, kjer je-gospodarstvo v polnem razvoju ter je-obrestna mera višja. Angličji prav nič-ne prikrivajo, da je funt sterling raz-meroma trden prav zaradi šibkosti do-larja. Na Angleskem lahko Američani-nalozijo denar na bankah po 5,5%, med-tem ko znaša danes obrestna mera v-Ameriki po najnovejšem znižanju le-3 odstotke.

V začetku junija so ameriške banke-znižale obrestno mero od 4% na 3,5%,a 11. avgusta je prva skupna ameri-ških bank vnovič znižala obrestno me-ro, in sicer od 3,5% na 3%; 18. avgu-sta ji je sledila skupina drugih velikih-ameriških bank. Kje je vzrok za takšno-politiko? Ameriški finančniki hoče-jo preprečiti gospodarsko mrtvilo, ki-ga nekateri gospodarstveniki že voha-jo v zraku. Zato je treba dati potroš-nikom denar v roke po nizki ceni, da-lahko še kupujejo blago v takšni me-ri, pa tudi podjetnim Američanom je-treba olajšati nabavo denarja.

Sam razvoj ameriške plačilne bilance-ne opravičuje tako močnega zmanjša-nja zlatih rezerv. Trgovinska bilanca-se boljša. Američanu blagu so na pri-tisk ameriške zunanje politike močno-odpri dostop na evropske trge. Ame-ričani si še vedno prizadevajo, da bi

izvoz še pospešili. V ta namen je ame-riško ministrstvo za trgovino zahteva-lo velikanski kredit 1 milijarde 800.000-dolarjev. V sami trgovinski bilanci ni-primanjkljaja, pač pa ustvarjajo pri-manjkljaj v plačilni bilanci veliki ame-riški izdatki v tujini zlasti za vzdrže-vanje ameriške vojske ter vojska in-gospodarska pomoč tujim državam.

Ameriške zlate rezerve so sicer še-velike, čeprav so dosegle najnižjo ra-ven po letu 1940. Junija lanskega leta-so padle izpod 20 milijard dolarjev ter-so 17. avgusta 1960 znašale 19.032 mi-lijard dolarjev. Računajo, da bodo-proti koncu meseca avgusta zdrknile-na 19 milijard dolarjev.

Švica se otepa tujega kapitala

Švicarji sami razpolagajo s tako ve-likimi kapitali, in dotok tujega kapita-la je tako močan, da so si zdaj lah-ko privoščili ukrep, ki nalaga lastnikom-tujega kapitala, naloženega v Švici po-objavi te odločbe, obvezo, da plačajo-onim bančnim zavodom eno četrtino-od 100 provizije za vsako tromesečje. Poleg tega so se banke dogovorile, da-morajo imetniki tujega kapitala, ki je-bil naložen v Švici po 1. juliju 1960, od-povedati svoje naložbe v Švici vsaj tri-mesece prej, preden hočejo svoj ka-pital oziroma svoje vloge v švicarskih-bankah zopet izvoziti v tujino.

Tuj kapital je navlil v Švico v zad-njem času zlasti zaradi zapletljajev v-Kongu. Belgijski kapitalisti so skušali-svoj denar naložiti varneje v Švici.

Premalo strokovnih delavcev v Evropi

Evropska komisija pri Evropski go-spodarski skupnosti je objavila študi-jo o delovni sili v posameznih dr-žavah članicah. Med šestimi sta dve-državi, v katerih primanjkuje delov-ne sile: to sta Zahodna Nemčija in-Nizozemska. V zahodni Nemčiji je-pomanjkanje delovne sile spomladi-lanskega leta nekoliko zadržalo go-spodarski razvoj v državi. Na Nizo-zemskem se to pomanjkanje sicer še-ne čuti s takšno nujnostjo, toda v-bodoče bo to vprašanje postalo res-no. Nasprotno pa razpolaga Italija-s precejšnje količino neuporabljene-delovne sile.

Evropska komisija meni, da potre-buje Zahodna Nemčija okrog 200.000-tujih delavcev, od tega 40-50.000 v-težki industriji, 30-40.000 v gradbeni-štvu, 10-20.000 v tekstilni industriji in-20-30.000 delavcev v drugih indus-trijskih in pomožnih panogah. Na-Nizozemskem primanjkuje okrog-20.000 delavcev, in sicer 5.000 v tež-kih industriji, 2.000 v gradbeništvu, 2.000 v tekstilni in 1.000 v ostalih indus-trijah.

Komisija zaključuje svoje poročilo-s pripombo, da takšne razlike ne mo-rejo ostati delj časa v meddržavni-organizaciji, kakršna je Evropska go-spodarska skupnost, ne da bi sku-pen razvoj članic utrpel manjši ali-večji škodo. Vprašanje delovne sile-je treba rešiti s prilivom novih de-lavcev. In prav pri tem vprašanju-so si gledeišča posameznih držav raz-lična. Italija trdi, da morajo za kva-lifikacijo delovne sile skrbeti tiste dr-žave, v katerih bo ta sila proizvajala, Zah. Nemčija in Nizozemska pa-trditda, da je to naloga tiste države, ki-hoče prevešček delovne sile »izvo-ziti«.

Živahna trgovina med Jugoslavijo in ZSSR

V Moskvi so se pred kratkim začela-pogajanja med predstavniki jugoslo-vanskega in sovjetskega gospodarstva-za novo trgovinsko pogodbo.

Trgovina s Sovjetsko zvezo je v Ju-goslaviji dobro razvita. Leta 1959 je-jugoslovanski izvoz v Sovjetsko zvezo-zavzemal drugo mesto v jugoslovanski-zunanji trgovini, uvoz iz Sovjetske zve-ze pa četrto mesto. Zadnji sporazum o-blagovini izmenjavi za leto 1960, ki je-bil podpisan 30. januarja letos, pred-videla obojestransko blagovno izme-njavo v približno enaki vrednosti ka-kor lani, to je okoli 108 milijonov do-larjev. Od leta 1955 dalje je blagovna-izmenjava med Jugoslavijo in Sovjet-sko zvezo potekala po naslednji pre-glednici (v tisočih dolarjev).

	1955	1956	1959	1960
Izvoz	17.950	36.400	47.180	54.000
Uvoz	14.459	57.816	57.360	54.000
Skupno	32.409	94.216	104.540	108.000

Podatki se nanašajo na stvarno iz-me-njavo med obojema državama, le za-leto 1960 gre za predviden obseg izme-njave. Razlike med uvozom in izvozom-v prejšnjih letih so nastajale zaradi-tega, ker so v podatkih za uvoz tudi-vrste blaga (kakor petrolej, stroji in-opreme), za katere so veljali posebni-kreditni dogovori.

Struktura blagovne izmenjave med-Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo se je-izmenjevala. V letu 1959 je Jugoslo-vija izvozila v ZSSR 17,95 milijard li-r (Trzinu (goriška pokrajina), na ka-tero se oslanjata Elektromehanična-tovarna in Tovarna železniškega in-aeronavtičnega materiala v Trzinu, tržaško ladjedelnico Sv. Marka z-druženo Tovarno mostov in dvigal-ter Tovarno strojev Sv. Andrej, prav-tako v Trstu. Do lanskega leta je-pripadala h CRDA tudi ladjedelni-ca Sv. Roka, ki so jo pozneje pri-ključili Tržaškemu arsenalu. Poleg tega nadzorujejo Združene jadranske-ladjedelnice manjšo ladjedelnico v-Benetkah in vrsto manjših tovarn v-Benetkah in Trstu.

Združene jadranske ladjedelnice CRDA so delniška družba, ki razpo-laga z glavnico 9 milijard lir (do-lanskega leta je glavnica znašala 3 milijarde lir, lani pa so izdali za 6 milijonov novih delnic po 1000 lir).

V obratih CRDA je zaposlenih ve-kaj čez 14.000 delavcev in uslužben-cov, od tega je bilo konec lanskega leta 5.048 delavcev v Trstu, drugi pa-ko povečini nameščeni v Trzinu; saj

Drua polovica avgusta nam je konč-nu pričarala nekaj sonca izza težkih-oblakov. Prav je torej imel ljubljanski-vremenoslovec, ki je napovedal pre-obrat po 15. avgustu.

Sonce nas je torej spremljalo iz Tr-sta do Portorža na ladji »Trogir«, ki-je odplula v nedeljo jutraj ob 8. uri. Poletje je, vrh vsega vlada še počišniško razpoloženje, zato samo suho po-ročilo brez komentarja o vsem, kar-smo videli in slišali na poti.

Vožnja iz Trsta v Portorž s sobod-no ladjo stane samo 220 lir in vendar-so tudi zastarele avtobusi nabasani, so-dobne ladje pa slabo zasedene. V ne-deljo pred velikim smarnom, ki velja-v Italiji za poletni počišniški dan, ko-večina prebivalstva zapusti mesta, je-na ladji izjemoma kar mgolovo potnikov. Mladi gospe se je aluminijasta peta za-rlila v deske krova, mož ji je prihitel-na pomoč: »Pusti, da se peta ne prelomi, sama bom to odpravila«. In res, odvezala si je čevljev in nato izvlekla-peto s prirojenjo žensko ročnostjo.

V Portoržu pristanemo ob obnovlje-nem pomolu. Turistov, domačin in-tujih je mnogo. Letos so prvič prišli tu-di gostje iz neodvisne afriške države-Ghane. Hoteli so zasedeni. Avgust bo-torej popravil mnogo tega, kar so po-kvarili deževno vreme, strah pred me-dnarodnimi zapletljaji in nekatere do-mače nerodnosti.

Tudi v Piranu je po hotelih vse za-sedeno, na Tartinijevem trgu kakor-drugod po mestu počiva vse polno av-tomobilov, tudi tujih. Na Avstrije in

Z nebeških višav v zapor



Ameriškega pilota Gary Francis Po-versa, ki so ga Rusi sestrelili z raket-o 1. maja nad Sverdlovskom, je vo-jasško sodišče obsodilo na 10 let ječe. Ruski zakoni kaznujejo vohunstvo tu-di s smrtno kaznijo. Ameriški tisk je-napovedoval razmeroma milo kazen, češ da bo sovjetsko sodišče hotelo blo-zadeti ameriško politiko kakor osebno-ameriškega pilota, ki je pač ravnal po-višjem ukazu. Ameriška osrednja ob-veščevalna agencija C.I.A. (Central In-formation Agency), naj bi bila dala Po-wersu nalog, da fotografira v prvi vr-ti naprave za spuščanje raket v bli-žini Sverdlovsk, poleg tega sovjetsko-raketno središče v puščavi vzhodno od-Aralskega jezera, letališča in podmorn-iki oporišče pri Murmansku in Ar-hangelsku. Powers je odtel s posebn-im letalom, ki je pripraven za dolge-polete v najvišjih višinah, z oporišča-v Pakistanu. Istočasno se je ob sov-jetski meji iz Turčije dvignilo še dru-go ameriško letalo, ki naj bi prevarilo-sovjetsko nadzorno službo. Po opravl-jenem delu naj bi se Powers spustil-na Norveškem.

Pred sovjetskim sodiščem je pilot-priznal, da je ravnal po navodilu ame-riške obveščevalne agencije. Obravna-vi sta prisotnostvala njegova mati in-oče pa tudi 24-letna žena Barbara. Bran-ji ga je uradno sovjetski odvetnik, s-katerim so lahko imeli stike tudi ame-riški odvetniki, ki so prispieli v Moskvo, a sami niso smeli braniti Powersa pred-sodiščem.

Zena in starši nameravajo vložiti-prošnjo za pomilostitev. V smislu ob-sodbe bi moral Powers sedeti v ječi-tri leta, sedem let pa bi moral prebiti-na prisilnem delu. Zdal mu je 31 let. Po zatrdilu nekaterih listov je sprejel-ladjo pri CIA, kjer je prejemal po-2500 dolarjev na mesec (okoli 15 mi-lijona lir), po nasvetu žene Powers se-je ženo in starši sestali šele po obrav-navi. Zena je častnikarjem pozneje iz-javila, da se njen mož ni v zaporu prav-nič izpremenil, le nekoliko bolj suh je.

Napetost med Sovjetsko zvezo in-Ameriko, ki je nastala zaradi preleta-vanja sovjetskega ozemlja s strani a-meriških letal, traja še vedno, ter pri-haja do izraza pri reševanju važnih-mednarodnih vprašanj in ustvarja no-ve zapletljaje, kakor n. pr. v Kongu.

AMERIŠKI PETROLEJSKI STROKOVNJAKI V MOSKVI

Skupina ameriških petrolejskih strokovnjakov-je pod vodstvom W. Keelerja, predpre-dnika družbe Phillips Petroleum Compa-ny, prispela v Moskvo. Ameriški petro-lejski strokovnjaki bodo obiskali Ufo, Baku, Stalingrad, Kušibev in Lenin-grad, da bi proučili sovjetske metode-za pridobivanje petroleja. Obiskali bo-tudi razne sovjetske znanstvene in-štitute.

Iz Trsta v Pulj čez Portorž

Pulju nič ni presenetilo. Istro in nje-ne ljudi pač že poznamo.

V Pulju nas je zajela prav v areni-nevitha, morski veter (tramontana) je-dosegel višek, toda ni strahu, da bi se-morda blok z višine kakih 30 metrov-zrušil nate, ko vendar kljubuje vihar-jem že iz rimskih časov. Na sporedu-jutrišnje prireditve v areni so narod-ne pesmi iz vseh jugoslovanskih re-publik. Škoda, da ne moremo počakati. Rad bi slišal odmev domače narodne-pesmi od teh zgodovinskih zidov. Kak-šen kontrast, kakó zgovoren mora bi-ti ta odmev. Sicer mi je duša bila pol-na drugega doživlja. Ko sem se nam-reč vracal od bolniške postelje svojega-prijatelja V. na Titovi obali, je vihar-pritisnil s takšno silo in pognal valove-čez obalo, da nisem mogel zapreti glav-nih vhodnih vrat. Tako slabotnega sem-se tedaj počutil, prav gotovo bolj kakor-prijatelj, ki je nekaj zavzemal eno-najvišjih mest po uporabi avstrijske mor-narice ob koncu prve svetovne vojne, a mu nista niti fašistična ječa niti bo-lezen strli vedrega duha.

V osrednji restavraciji »Gorica« ko-siš že dobro za 300 dinarjev. Seveda-smo tudi tam naleteli na Nemce in-Avstrijce. V Pulju opaziš precej avtomo-bilov z oznako »S«, več pa iz Italije, Nemčije, Avstrije pa tudi Vel. Britanije.

Bujno zaraščene Brione, ki jih danes-obiskujejo državljani z vsega sveta, sem-že videl z morja, a zanimal nas je po-gled s kopnega. Zato smo se odpeljali-v Fažano, dobrih 5 km severozahodno-od Pulja.

4. beograjski mednarodni sejem tehnike

Razstavljalci iz 25 držav - Avtomatizacija, elektronika in jedrska tehnika

Pred začetkom IV. mednarodnega-sejma tehnike, ki traja od 23. av-gusta do 2. septembra — je uprava-beograjskega sejma sklicala tiskovno-konferenco, na kateri sta častnikarjem-razložila organizacijo letošnjega sejma-glavni ravnatelj sejma Jaša Rajter in-inž. Voja Babić, ravnatelj zavoda za-nuklearno energijo v Vinici.

Jaša Rajter je poudaril, da bo tudi-letos beograjski sejem ostal zvest tra-diciji tehničnih sejmov. V današnjem-jugoslovanskem gospodarstvu in pri-današnji stopnji tehničnega razvoja-predstavlja tehnični sejem res sodo-bno prireditev. Tuj razstavljalci so se-potrdili, da so prikazali tiste proiz-vođe in izdelke, ki najbolj ustrezajo-današnjim potrebam jugoslovanskega-tržišča; jugoslovanski razstavljalci pa-so razstavili bogat izbor tehnične-blaga, ki se lahko razpeča na tujih tr-gih. Jugoslavlani si še posebno priza-devajo, da bi povečali izvoz industrij-skega blaga.

Jugoslovanske tovarne, ki se priprav-ljajo na obnove ali na razširitev svo-jih obratov, bodo na sejmu prav goto-vo našle potrebne stroje in opreme, saj je uprava sejma poskrbela, da so-tuji razstavljalci pravočasno prejeli o-pis proizvodov, za katere se zanimajo-jugoslovanski kupci. Najznačilnejši del-sejma predstavljajo naprave zasnovane-na podlagi avtomatizacije, elektronike-in jedrske tehnike. To so tudi novi-tehnični dosežki, ki jih bo jugoslovan-ska industrija najprej sprejela.

Ravnatelj Jaša Rajter je omenil o-kolnost, da so na beograjskem sejmu-razstavljeni proizvodi po skupinah, kar-daje temu sejmu svojstven pečat in ga-loči od običajnih sejmov. Tudi letos-bodo namreč istovrstni proizvodi raz-stavljeni v isti izložbi poleg drugega. Takšen način prikazovanja in-dustrijskih izdelkov ima številne pre-dnosti tako s tehničnega kakor tudi-s komercialnega vidika. Kupci lahko hi-tro pregledajo vse izbor proizvodov, ki-jih zanimajo. Poleg tega jim je dana-možnost, da si zaradi konkurence na-bavijo zaželen izdelek pod najugodnej-simi pogoji.

Na letošnjem sejmu tehnike sodeluje-1.129 razstavljalcev, od tega 420 iz Ju-goslavije in 709 iz tujine (iz 25 držav). Kljub temu, da se v Beogradu organi-zira več specializiranih sejmov, je ven-dar zanimanje za sedanjo prireditev-prav veliko. Letos so razstavljalci na-jeli 2.500 kv. m sejmišča več kakor-lani. Uprava sejma je morala odstopi-ti razstavljalcem tudi nekaj zaprtega-prostora, ki ga je bila sicer namenila-v druge informativne urade, da bi ta-ko še olajšala sklepanje kupcij in vzpo-



Pogled na beograjsko sejmišče z letala. Sejmišče zajema površino 300.000 kv. metrov, od tega 86.500 kv. metrov urejenega razstavnega prostora. Zaradi drzne arhitektonske rešitve in preglednosti vzbuja pozornost tudi tujega sveta. Pri projektiranju in graditvi so sodelovali najboljši jugoslovanski arhitekti in gradbeni inženirji. Najdrzejšo arhitektonsko rešitev predstavlja graditev osrednje dvorane s streho lupinaste oblike brez notranje opore. Srečno je bila izbrana tudi lega sejmišča ob reki, kar je tako omogočen do-voz po vodi in železnici tudi najtežjih strojev.

Iz Trsta v Pulj čez Portorž

Pulju nič ni presenetilo. Istro in nje-ne ljudi pač že poznamo.

V Pulju nas je zajela prav v areni-nevitha, morski veter (tramontana) je-dosegel višek, toda ni strahu, da bi se-morda blok z višine kakih 30 metrov-zrušil nate, ko vendar kljubuje vihar-jem že iz rimskih časov. Na sporedu-jutrišnje prireditve v areni so narod-ne pesmi iz vseh jugoslovanskih re-publik. Škoda, da ne moremo počakati. Rad bi slišal odmev domače narodne-pesmi od teh zgodovinskih zidov. Kak-šen kontrast, kakó zgovoren mora bi-ti ta odmev. Sicer mi je duša bila pol-na drugega doživlja. Ko sem se nam-reč vracal od bolniške postelje svojega-prijatelja V. na Titovi obali, je vihar-pritisnil s takšno silo in pognal valove-čez obalo, da nisem mogel zapreti glav-nih vhodnih vrat. Tako slabotnega sem-se tedaj počutil, prav gotovo bolj kakor-prijatelj, ki je nekaj zavzemal eno-najvišjih mest po uporabi avstrijske mor-narice ob koncu prve svetovne vojne, a mu nista niti fašistična ječa niti bo-lezen strli vedrega duha.

V osrednji restavraciji »Gorica« ko-siš že dobro za 300 dinarjev. Seveda-smo tudi tam naleteli na Nemce in-Avstrijce. V Pulju opaziš precej avtomo-bilov z oznako »S«, več pa iz Italije, Nemčije, Avstrije pa tudi Vel. Britanije.

Bujno zaraščene Brione, ki jih danes-obiskujejo državljani z vsega sveta, sem-že videl z morja, a zanimal nas je po-gled s kopnega. Zato smo se odpeljali-v Fažano, dobrih 5 km severozahodno-od Pulja.

stavitev novih poslovnih stikov z ju-goslovanskimi partnerji. Tak urad imajo-letos na sejmu Italija, Francija, Zdu-žene ameriške države, Zvezna republi-ka Nemčija, Izrael, Japonska, Poljska, Madžarska, Urugvaj, Nizozemska, Me-hika in Kuba. Nizozemska, Mehika in-Kuba nastopajo prvič v Beogradu, Ku-ba nastopa prvič v Jugoslaviji.

Inž. Voja Babić, ravnatelj zavoda»Boris Kidrič«, je naglasil, da letošnji-sejem odpira priložnost, da se indu-striji seznanijo z možnostmi, ki jih-nudi jedrska tehnika gospodarstvu, in-sicer v prvi vrsti elektroindustriji. Del-sejma je namreč posvečen elektroniki-in njeni uporabi v industriji. Istočas-no bo ta razstava pokazala, kako da-

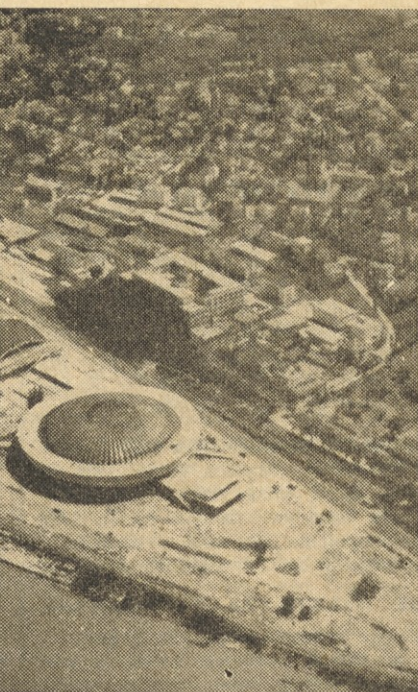


Ravnatelj vselejma Jaša Rajter

leč so že prišli strokovnjaki na tem-področju in kakšno bo njihovo nadalj-nje delo.

Organizacija razstave elektronskih-dosežkov ni lahka stvar in zahteva-mnogo časa in truda. Zaradi tega je-ne bo mogoče organizirati vsako leto-skupno s sejmom tehnike. Zelo ver-jatno je, da bodo v Beogradu posvetili-elektroniki poseben »center«, kjer bi-lahko prikazovali dosežke na tem po-dročju, ne da bi to zadrževalo organi-ziranje razstav na sejmišču.

Letošnji sejem tehnike bodo obiska-lu tudi številna tuja odposlanstva. Ta-ko je odposlanstvo s Kube že prispelo-v Beograd, iz dneva v dan pričakuje-jo odposlanstvo newyorškega sejma, ki-je poleg drugih že napovedalo svoj pri-hod. Vsi ti obiski ustvarjajo odlično-priložnost, da se tuji gospodarstveniki-seznajajo z možnostmi in potrebami-jugoslovanskega gospodarstva in lahko



Pogled na beograjsko sejmišče z letala. Sejmišče zajema površino 300.0



ITALIJANSKO-ANGLSKO POSVETOVANJE V RIMU. Te dni je prispevalo v Rim posebno angleško odposlanstvo pod vodstvom pomočnika ministra za zunanje zadeve E. Heatha. Angleški diplomati so se posvetovali z italijanskimi ministri o raznih mednarodnih vprašanjih, kakor o odnosih v Atlantski zvezi (NATO) pa tudi o mednarodnih gospodarskih zadevah. Tik pred tem obiskom se je predsednik Mac Millan sestal z Adenauerjem, za-hodnonemškimi kanclerjem; govorila sta o podobnih vprašanjih. Po poročilu iz angleških virov so tedaj sprožili zo-pet predlog o **ustanovitvi evropske carinske unije**, ki bi zajela vso Evropo, tako tudi države Evropskega skupnega trga, Vel. Britanijo in še ostalih šest držav Evropskega združenja za svobodno menjavo. Tudi v Rimu so se po-svetovali o odnosih med Evropsko go-spodarsko skupnostjo in Evropskim združenjem za svobodno menjavo. Na-glasili so, da je treba priti do bolj vsakljivega dela obeh gospodarskih skupnosti.

NAPETOST MED CERKVIJO IN DR-ZAVO NA KUBI. Londonski »Observer« razlaga v dopisu iz Havane ozadje naj-novejšega spora med katoliško Cerkvijo in kubansko vlado. Odprt boj se je začel, ko je kardinal Arango in osem nadškofov objavilo pastirsko pismo »proti prodiranju komunizma in ruske nevarnosti«. Doslej je bilo trenje med Cerkvijo in državo bolj prikrito. Cerkev ni na Kubi tako močna kakor v drugih državah Latinske Amerike. Cer-kvene oblasti so se zavedale popular-nosti Fidel Castra in to se izogibale odprtega obračunavanja, računajoča da bi utegnili odštuditi množice od Cerkve. Morda je Cerkev v zadnjem času ho-tela izkoristiti nekatere slabosti sedanje vladavine, med temi bolezen dr. Fidel Castra in gospodarsko mrtvilo, ki nastaja vselej po koncu sladkorne žetve; tedaj ostane mnogo delavcev brez dela in išče zaposlitve.

ČLOVEK HOCE VESOLJE. Na eni strani se med Ameriko in Sovjetsko zvezo nadaljuje tekma v oboroževanju, na drugi pa tekmujeata obe vodilni državi na znanstvenem področju: katera bo najprej spravila človeka v vesolje ter mu omogočila tudi povratek na Zemljo. Američani so uspeli izpustiti v vesolje nekaterih balon, ki so ga ime-novali »Echo 1« in ki še vedno kro-je. Opremljen je z raznovrstnimi aparati, ki omogočajo prenašanje vesti in foto-grafij z raznih delov sveta. Balon lahko opazi tudi s prostim očesom, ker se sveti. Ni dvoma, da je najnovjši ruski uspeh večji. Ruski znanstveniki so namreč spustili v vesolje vesoljsko »ladjo« z gondolo, na katero so vkr-cali najrazličnejše živali, kakor psiči »Belko« in »Strelko«, miši, muhe, rast-line itd. Največji uspeh je v tem, da so gondolo lahko pripeljali nazaj na Zemljo, in sicer na določeno mesto. Živali so ostale žive in zdrave. Vprašanje je zdaj, kdaj bo takšno vožnjo lahko prestal človek.

PROTI VMESAVANJU DRUGIH. Na konferenci Organizacije ameriških držav OAS v Kostariki so obsojili vme-savanje Dominikanske republike v no-tranje zadeve Venezuele. Vladavina dik-tatorja Trujilla je bila obtožena, da podpihuje nasprotnike Betancourtove vlade. Kakor smo že poročali, je bil na Betancourta izvršen tudi atentat, ki mu je srečno ušel. Betancourt je bil le ranjen, medtem ko je bilo več njego-vih spremljevalcev ubitih. Na konfe-renci so tudi nastopili proti prodiranju izvenameriških vplivov v Severno in Južno Ameriko ter so pri tem mislili zlasti na Sovjetsko zvezo in Kitajsko.

VELIKA MEDNARODNA NAPETOST ZARADI KONGA. Neodvisen Kongo se ni pomiril niti po prihodu čet OZN. Prvotno se je vkorakano mednarodnih čet upiral voditelj Katange M. Combe. Končno pa je prišlo med njim in glav-nim tajnikom OZN Hammarskjöldom do sporazuma. Combe se je sprijaznil s prihodom čet OZN. V Katangi so si-cer še vedno belgijske čete, v zadnjem času so posadke celo ojačali z novimi padalci, ki so prispeili iz Belgije. Ka-tanga je še vedno popolnoma neodvis-na in se odločno upira poskusom osred-nje kongske vlade (pod vodstvom Lu-mumbe), da bi njeno neodvisnost okri-nili. V trenutku, ko so se zboljšali od-nosi med Katango in OZN, je prešel v ofenzivo Lumumba. Med kongskimi četami in vojsko OZN je prišlo do raz-nih prask. Položaj se je znatno zaostri-l, ko so Kongoski pretepli nekaj kanad-skih vojakov. Lumumba zahteva, da morajo oditi iz Konga vse bele čete, ne samo belgijske, temveč tudi beli vojaki OZN. Spor med Lumumbo in OZN je z mednarodnega vidika toliko bolj nevaren, ker podpira Lumumbo Sovjetska zveza; sicer se je tudi ta pridružil skupni resoluciji Varnostne-ga sveta. Na strani Lumumbe sta tu-di afriški državi Ghana in Gvineja.

OBISKI TUJIH DRŽAVNIKOV V JUGOSLAVIJI. Nedavno je obiskal Ju-goslavijo predsednik Ljudske zbornice Nemške demokratske republike dr. J. Dickmann. Izjavil je, da pomeni nje-gov obisk prispevek k boljšemu razu-mevanju med Jugoslavijo in Vzhodno Nemčijo. Napovedan je obisk predse-dnika republike Liberije W. S. V. Tub-mani, ki prispe v Jugoslavijo v drugi polovici septembra.

AMERIŠKA OBVEŠČEVALNA SLUŽ-BA NA POSLU. »Newsweek« poroča, da zaposluje Ameriška obveščevalna agen-cija CIA okoli 15.000 agentov. Koliko denarja porabi, ni razvidno iz državne-ga proračuna, ker je državna tajnost, zdi se pa, da gre za pol milijarde do-larjev na leto. CIA je pripomogla k zrušitvi Mohameda Mosadeka v Iranu leta 1953, kakor tudi k padcu filo-komunistične vladavine v Gvatemali leta 1954, trdi »Newsweek«. Leta 1958 je bi-la CIA še naklonjena Fidelu Castru, Mo-tila se je glede vladavine generala Ka-rim el-Kasema v Iraku, ki je dal po-bitu vse Irance, ki so bili povezani z ameriško obveščevalno službo.

VEC MRTVIH NA CESTI. V prvem polletju 1960 je prišlo na italijanskih cestah do 120.937 prometnih nezgod; to število je za 12,5% višje od lanske-ga v istem času (107.526 nezgod). Pri hujših nesrečah je podleglo 3.304 oseb (lani 3.257), število ranjenih potnikov pa se je povečalo od lanih 78.653 na letošnjih 86.263.

Gospodarsko pismo iz Jugoslavije

OB DEVIZNIH SPREMEMBAH IN UVAJANJU CARIN

Ljubljana, avg. 1960

Govora je že bilo o postopnih spre-membah deviznega režima v Jugosla-vijo, ki naj bi temeljili na čim večji sprostotvi. Glavni namen teh sprememb pa je, čim preje priti do ravnotežja v zunanji trgovini in doseči po možnosti celo presežek v izvozu nasproti uvozu. Kot vemo, je plačilna bilanca zelo pa-sivna, kar povzroča prenekatero teža-ve v izvajanju postavljenih gospodar-skih načrtov. Za uravnoteženje bilance naj bi služila uvedba carin.

Ceprav napor za uravnoteženje pla-čilne bilance niso novi, niso imeli do-ljše pravega uspeha. Še vedno namreč podjetja uvažajo mnogo opreme in proizvodnje na podlagi licenc s tujimi podjetji in podobno. Pri tem so mnoga podjetja čisto zanemarjala domače vi-re in ni bilo malo primerov, ko se je tuje blago precejeno pred domačim. Da bi popravili tako stanje in razvoj, so bili postopoma sprejeti razni ukre-pi, ki naj bi omogočili normalen go-spodarski razvoj. Ti ukrepi posegajo na vsa področja gospodarstva in so zlasti močni na področju kreditiranja. Znano je namreč, da je bilo jugoslo-vansko gospodarstvo doslej preveč u-smerjeno na kredite iz bančnih virov, to je z drugimi besedami zlasti na emisijo.

Ne da bi podrobneje obravnavali u-krepe s tega in ostalih področij, mora-mo ugotoviti, kar je naš list tudi že ugotovil v eni prejšnjih števil, da sku-šajo zlasti zunanji mnogi spekulanti iz-rabiti v svojo korist sedanji položaj, tako zlasti v obsejtem prometu. Z u-metno ustvarjenim ozračjem skušajo čim bolj znižati tečaj dinarja in iz te-ga skovati dobiček sebi. Na žalost te-mu nasledajo tudi mnogi naši držav-ljani, s čemer škodujejo v prvi vrsti sebi pa tudi skupnosti. Pri tem se ne zavedajo, ne glede na to, da skupnost nima interesa, da bi z ukrepi škodo-vala sebi in slabšala položaj, temveč nasprotno, da gredo napori prav na-sprotno kot bi radi prikazali spekulan-ti, to je, za tem, da bi se stanje in razvoj popravila in zboljšala.

Ni dvoma, da bosta novi devizni re-žim in uvedba carin spremenila v mar-cišnem sedanje razmere v zunanji trgo-vini; vendar gredo ukrepi za tem, da bi se zaščitilo domače gospodarstvo, zlasti nova industrija, ki si vedno bolj s svojimi proizvodi utira pot v svet.

OB LETOSNI TURISTIČNI SEZONI
Mnenja o letošnji turistični sezoni so zelo deljena. Slišati je glasove o tem, da je slaba in pod pričakovanjem, na drugi strani pa kažejo podatki, da je finančni uspeh boljši kot lani zlasti gle-de dotoka deviz. Dejstvo pa je, da so

VEC DENARJA V ITALIJANSKIH BANKAH. Junija meseca so denar-ne vloge na italijanskih bankah narasle za 129,2 milijarde lir v primerjavi s prejšnjim mesecem. Konec junija so znašale 9.156,1 milijarde lir, v istem času lani pa 8.074,9 milijarde. Hranil-ne vloge so dosegle 4.951 milijard lir (lani 4.327 milijard), tekoči računi 4.205 milijard (lani 3.760,8 milijard).

NOV GUVERNER ZAVODA »BAN-CA DITALIA«. Dosedanji guverner za-voda Banca d'Italia, dr. D. Menichella je te dni zaprosil za upokojitve. Dr. Me-nichella je bil guverner zavoda 12 let, v banki pa je bil zaposlen 40 let. Na njegovo mesto je bil postavljen dr. Gui-do Carli, a za glavnega ravnatelja dr. Paolo Baffi. Dr. Menichella bo še na-prej častni guverner zavoda.

GIBANJE DENARNEGA OBTOKA V JUGOSLAVIJI. Meseca maja 1959 je znašal jugoslovanski denarni obtok 137 milijard dinarjev, meseca aprila 1960 se je dvignil na 184, toda meseca maja je nazadoval na 169 milijard dinarjev.

TUJE VALUTE ZA JUGOSLAVIJO
Glavna centrala Narodne banke FL RJ je izdala navodila, kako in pod kakšnimi pogoji lahko jugoslovanske pooblaščenec banke in menjalnice pro-dajajo tuje valute zasebnikom za po-tovanje v tujino. Prodaja tujih valut v ta namen se izvrši po uradnem tečaju z doplačilom prima (premije) 100%. (Uradni tečaj dinarja nasproti tujim zna-ša na primer 48 dinarjev za 100 lir; k temu tečaju je treba dodati premijo 100%, kar pomeni, da plača Jugosla-v za 100 lir 96 dinarjev). Ko gre za po-tovanje zasebnikov zaradi obiska so-rodnikom ali drugim zasebnikom v tu-jini, se prodaja deviznih sredstev izvrši **do vsote 3.000 dinarjev po uradnem tečaju (48 dinarjev za 100 lir)**. Do te vsote se devize lahko prodajajo tudi osebam, ki potujejo s službenim vizu-mom zaradi specializacije itd. na stroške tujih ustanov in organizacij, toda v primeru, ko domače organizacije, ki jih pošiljajo v tujino, nimajo lastnih deviznih sredstev na razpolago. Do vsote 6.000 dinarjev se bodo devizna sred-stva prodajala po uradnem tečaju za kritje najnujnejših potnih stroškov tujih državljanov (brez državljanstva) ali jugoslovanskih državljanov, ki se izse-lijo iz Jugoslavije. Do iste vsote se bo-do prodajala devizna sredstva tujim državljanom strokovnjakom, ki so za-posleni pri jugoslovanskih državnih organih, ustanovah in drugih organi-zacijah, za odhod na dopust; poleg te-ga za podeljevanje pomoči osebam v tujini, za plačevanje sodnih in drugih pristojbin v tujini itd.

Za kritje stroškov tistih državljanov, ki potujejo v inozemstvo **kot turisti**, se bo prodaja tujih plačilnih sredstev izvršila do zneska 9.000 dinarjev po u-radnem tečaju. Višina deviznih sred-stev za kolektivna potovanja je odvisna od trajanja potovanja. Tujja plačilna sredstva se lahko prodajajo zasebnikom tudi v zneskih čez 6.000 oziroma 9.000 dinarjev, toda le na podlagi posebnih odločb državnega tajništva za finance in po odobritvi komisije za kulturne zveze s tujino, zveznega sveta za znanstveno delo in tajništva za ljudsko zdravje Vznega izvršnega sveta. Po-oblaščenec banke in menjalnice lahko prodajajo devizna sredstva na redno vidirane potne liste samo, ko gre za prvo potovanje v tekočem letu.

razni vzroki, kot je vreme, cene in dru-go, vplivali na padec prometa, vendar samo v nekaterih krajih in samo za določena razdobja. Poleg tega je opa-ziti, da je letos manj Nemcev in Av-strijcev, kakor tudi, da se je povečalo število tujcev, ki prihajajo letovat s šo-tori in hisicami na kolesih. Ugotovlje-ni je bilo tudi, da tuji turisti iz leta v leto manj potrošijo dnevno s plačili v tuji valjavi. Vzrok za to je deloma v omejitvah izvoza valute iz držav, iz ka-terih prihajajo tuji turisti, deloma v plačevanju z uvoženim blagom ali pre-povedano zamenjavo oziroma trampom.

NOVI HOTELI PO PETLETNEM NAČRTU

Pri vsem tem vsako leto odkriva do-bre in slabe strani našega turizma. V prvi vrsti so zmogljivosti našega gostin-stva premajhne in često skromne, da bi lahko zadovoljevale potrebe in zahte-ve zlasti tujih turistov. Kot vemo se je domači turizem usmeril v gradnjo počitniških domov, ki jih grade posa-mezna podjetja ali organizacije; usta-navljajo se počitniške skupnosti teh, da bi tako omogočili domačim turistom poceni letovanje in letovanje v raznih krajih, da ne bi bili vezani vedno na letovanje v istem kraju.

Zato se pri pripravljanju načrtov za zboljšanje turizma upoštevajo sedanje skušnje in zlasti dejstvo, da tuji turizem narašča letno povprečno za 20%, domači pa za 8%. Promet tujih turis-tov je doslej naraščal letno povprečno za 38%. Glede na tak razvoj naj bi se v nadaljnjih petih letih, to je do leta 1965, ko bo zaključen naslednji petlet-ni načrt, povečalo število ležišč za 20 tisoč v hotelih in penzionih, v sezon-skih podjetjih pa še okoli 35.000. Pri tem ni upoštevana dejavnost podjetij, ki inajzo že danes nad 80.000 ležišč v domovih, namenjenih za počitek svo-jih delavcev in uslužbencev, vendar naj bi se tudi njihove zmogljivosti pove-čale vsaj za nadaljnjih 50%. Vse kaže, da tudi to ne bo dovolj.

Seveda je to le del naporov za zbolj-šanje položaja v turizmu. Posebej je treba omeniti promet in prometne na-

prave, med drugim zlasti ceste in že-leznice. V tej zvezi je najvažnejša ja-dranska magistrala, to je moderna avto-cesta, ki bo peljala od Reke do Crne gore, ves čas ob morski obali in ki bo v celoti dolga nad 1.100 km. Sta-la bo nad 44 milijard dinarjev. Do se-daj je zgrajena na ozemlju Hrvaške od celotne dolžine 714,5 km nekaj nad 300 km in je moč priti po njej od Reke do Zadra.

Poleg omenjene ceste se pospešeno gradi nova cesta skozi Srbijo in Ma-kedonijo ter številne druge krajše ce-ste. Pospešeno pa se modernizira tudi železniški promet; o tem bi bilo treba spregovoriti posebej.

OB DVIGU ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV

Ze v začetku letošnjega leta so se življenjski stroški štirilanske družine zaradi povišanja najemnin in elektri-ke povišali za 9%. To povišanje je bi-lo v glavnem pokrito z zvišanjem pre-jemkov. Vendar so se stroški po tem prvem dvigu, ki je bil nekoliko skoko-vit, poviševali nadalje iz meseca v me-sec in do to konca maja, nato so se ustalili in kažejo v zadnjem času, vsaj glede sezonskega blaga, rahlo padanje.

Značilno je, da je na dvig življenjskih stroškov v letošnjem letu vpliva-la v glavnem prehrana zaradi podra-žitve mesa, sadija, povrtnin in podob-no. Cene osnovnih živil so ostale sicer v bistvu nespremenjene, tako se cene žita, sladkorja in kolonialnega blaga niso spremenile. Znatno pa je dvig cen mesa, jaje in v zadnjem času tudi mle-ka, ter naj bi se dosegle ekonomske cene. Znan je, da so doslej ponekod občine krile razliko v ceni mleka z u-vedbo posebne določke na alkoholne pijače, kar je zopet zavrla potrošnje tež zaradi previsokih cen. Za mnoge države je značilen pojav, da cene svinjske masti padajo, ker so se ljudje u-smerili bolj na potrošnjo rastlinskih maščob in olj. Tako tudi pri nas nastaja prodaja svinjskih maščob in se ne-nehoma večajo zaloge kljub znižanju cen.

—JZ—

Tržaška senzacija

V času vznemirjenja, ki se je pola-stilo tržaško javnosti zaradi sklepa, da se prenese projektivni urad ladjedelnice CRDA v Genovo, je videmski »Messag-gero Veneto« ponatisnil iz časnika »No-va re«, ki ga izdajajo izseljenci v North Harrowu na Angleskem, vest, da bo jugoslovanski zunanji minister K. Popović med svojim obiskom v Ri-mu načel vprašanje pripadnosti Trsta; predlagal bo, naj se londonski sporaz-um revidira v smislu, da se obe con (A in B) nekdanjega Svobodnega Trža-škega ozemlja podredita skupni itali-jansko-jugoslovanski upravi (kondomi-niju). Zaradi nezadovoljnosti, ki je za-vladala v Trstu zaradi nameravanega prenosa projektivnega urada v Genovo, je ponatis iz emigrantskega časnika vzbudil toliko večjo pozornost.

OLIMPIJSKE IGRE V RADIJSKIH ODDAJAH

Vodstvo Radia Trst »A« sporoča: Občinstvo, ki običajno posluša odda-je radijske postaje Trst »A« (v slo-venskem jeziku), bo lahko sledilo po-teku olimpijskih iger v Rimu po tele-viziji pa tudi po radijskih prenosih. Sportne vesti bodo vključene v vse od-daje radijskih poročil, in sicer ob de-lavnih ob 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15 ter 23.15; ob praznikih pa ob 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 ter 23.15.

Toda oddaje, ki bodo vzbudile naj-večjo pozornost, bodo gotovo neposred-ne reportaže, ki jih bo postaja prenaša-la vsak večer od 25. avgusta do 11. septembra od 19.45 do 20.15 v poveza-vi z rimskimi študiji. To bo popoln pre-gled dnevnih dogodkov z novicami, ko-mentariji, razgovori in izjavami. Repor-taže bo pripravil radijski kronist Mir-jana Volčić s sodelovanjem Bojana Pa-vletiča. Kot posebna dopisnika radijske postaje Trst »A« na XVII. Olimpiadi na bosta mogla sproti, izčrpan in ži-vahno obveščati o tem največjem spor-tnem svetovnem dogodku. Pri delu bo-sta posvetila posebno pozornost tistim panogam, v katerih se bodo odlikovali italijanski in jugoslovanski športniki. Olimpijski sponzor Radia Trst »A« bo končno obsegal tudi neposredni prenos vsaj dveh tekem olimpijskega nogomet-nega turnirja.

Mednarodni prevoz in Evropska gospodarska skupnost

Na tržaški univerzi se je v ponedel-jak začel višji tečaj o prevoznih v dr-žavah Evropske gospodarske skupnosti. Tečaj bo trajal tri tedne in na njem bodo predavali številni strokovnjaki s področja prevoznih. V torek se je začel vrsta predavanj. Prvi je govoril dr. Hellmut Weisinger, predsednik hambur-ske trgovinske zbornice, in sicer o vlo-gi pristanišč v trgovini med šestimi državami EGS in med to skupnostjo in tretjimi državami. Predavanja so imeli tudi dr. Devreux, svetnik belgijs-ke Industrijske zveze, dr. Gäbler, stroj-kovnjak pri železnica v Zah. Nemčiji, dr. Bonet-Maury, član francoske držav-ne zveze za rečni promet, dr. R. Hui-ter, ravnatelj francoskih Etudes gène-rales SNCF, prof. H. R. Meyer in ekono-mski delegat švicarske pošte in že-leznice.

— — —

PORTOROSKA NOČ
Jutri bo v Portorozo običajna »Por-torosa noč«. Prireditve se bodo začele že v popoldanskih urah, vsihek Por-torosa noči pa bo ob 21.30, ko bo tudi ognjemet.

»GOSPODARSTVO«
Izhaja trikrat mesečno. — **UREDNI-STVO IN UPRAVA:** Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — **CENA:** posamezna šte-vilka lir 30, za Jugoslavijo din 15. — **NAROCNINA:** letna 850 lir, polletna 450 lir. Pošt. ček. račun »Gospodarstvo« št. 11-9396. Za Jugoslavijo letna 550 din, polletna 300 din; za ostalo ino-zeemstvo 3 dolarje letno. Naroče se pri ADIT, DRZ. ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/I, tek. rač. št. 600-70/3-375 — **CENE OGLA-SOV:** za vsak m/m višine v širini ene-ga stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir. Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce Založnik: Založba »Gospodarstvo« Tiskarna »Graphis« v Trstu.

Okrepitev italijansko-madžarske trgovine

Trgovinska izmenjava med Italijo in Madžarsko se razvija po trgovin-skem sporazumu, ki je bil prvič pod-pisan po vojni v decembru leta 1897 in je pozneje podaljševal iz leta v leto. Tako je sedaj v veljavi do 31. decembra tega leta. Dne 1. januarja 1958 je bilo uveljavljeno plačevanje vzajemnih obvez v zamenljivih lirah in je bil opuščen sistem plačevanja v kliringu. Obseg trgovinske izme-njave, ki ga predvideva trgovinski sporazum, ni posebno velik, vendar je treba poudariti, da sta obe strani pokazali dobro voljo pri podeljevanju novih dovoljenj za uvoz dodat-nih kontingentov blaga. Posebna do-voljenja za uvoz so predvidena za udeležbe Madžarske na nekaterih ita-lijanskih mednarodnih sejmin, tako na milanskem, veronskem, tržaškem, barskem sejmu itd.

PROMET DELOMA ČEZ TRST

Promet med Italijo in Madžarsko se razvija deloma po avstrijskem ozemlju, in sicer večinoma po želez-niški progi Trbiž — Ponteba, delo-ma pa po jugoslovanskem ozemlju, tako da gre blago čez Trst (prose-ška postaja). Nekaj tranzita madžar-skega blaga odpade na Genovo, o-stalo pa na tržaško pristanišče.

Madžarska se je v zadnjih letih močno industrializirala; vendar vva-žajo Italijani še vedno povečini kme-tijske pridelke in proizvode, ies, di-vačino, itd. (70,9% vsega uvoza); Madžari pa nasprotno uvažajo iz Ita-lije predvsem industrijske izdelke. Tako je leta 1959 delež industrijskih izdelkov pri madžarskem uvozu iz Italije dosegel kar 88%. V primerja-vi z italijansko zunanjo trgovino pro-ti vsem vzhodnoevropskim državam se trgovina z Madžarsko razmeroma zelo razvija. Medtem ko ima Ma-džarska 1% vseh prebivalcev Vzhodne Evrope, zajema v zunanji trgovini z Italijo delež 10%. Leta 1958 je Ita-lija uvozila za 8.245 milijonov lir madžarskega blaga (po večini bike, krave, konje, perutnino, živo divja-čino, semena, itd.), lanko leto pa je vrednost uvoza narasla na 9.510 milijonov lir. Madžarska pa je uvo-zila leta 1958 za 5.784 milijonov lir italijanskega blaga (po večini izdel-kov iz lesa, celuloze, tkanin, železa in jekla v palicah, itd.), in lani za 10.167 milijonov. Tako se je vred-nost blagovne izmenjave v obe sme-ri dvignila od 14.029 milijonov lir v letu 1958 na 19.677 milijonov v letu 1959.

Zanimivo je pri tem primerjati, koliko znaša vrednost izmenjave med Italijo in vzhodnimi državami. Na-slednji podatki za leto 1959 se nana-sajo na izmenjavo blaga v obe sme-ri (v milijonih lir).

	mil. lir	% na celoto
ZSSR	76.038,2	37,6
Kitajska	31.040,6	15,3
Poljska	23.604,8	11,7
Madžarska	19.677,1	9,7
OSR	16.001,8	7,9
Bolgarija	14.914,6	7,4
Romunija	12.200,2	6,0
Vzh. Nemčija	7.605,7	3,7
Albanija	1.434,2	0,7
Severna Koreja	8,9	—
Skupaj	202.526,1	100,0

Poglejmo še, kaj uvažata Italija iz Madžarske in narobe. Leta 1959 je Italija uvozila iz Madžarske 17.310 konj (vsega uvoza konj), dalje 9.643 bikov (24%), 9.923 krav (13), 6.407 volov (10%), 11.545 prašičev (25%), 160 stotov žive divjačine (25%), 30.886 stotov zaklane perutnine (48%), 6.625 stotov masla (6%), 26.065

stotov jaje (4%), 14.900 stotov sla-du (8%), 4.185 stotov semen raznih oljarje (72%), 2.319 stotov semen detelje (14%), 665 stotov zdravilnih zelišč (24%) ter 5.652 stotov alumi-nijevih legur (27%). Madžari pa so lani uvozili iz Italije 104.417 stotov agrumov (4% vseh agrumov, ki jih je Italija izvozila v letu 1959), 12.603 stotov pšenice za seme (36%), 5.619 stotov titanijskih oksidov (8%), 2.158 stotov silicijevih spojin (26%), 175.076 stotov umetnih gnojil (13%), 32.400 stotov dušikovih gnojil (5%), 862 sto-tov celuloznih derivatov (21%), 1885 stotov lesovinskih plošč in podobnih izdelkov (37%), 2.227 stotov sodov in druge lesene posode (20%), 1.901 stot plute (16%), 5.199 stotov pluto-vine v prahu (47%), 20.939 stotov umetnih tkanin (7%), 3.773 stotov naravnih tkanin (16%), 149.499 sto-tov železa in jekla v palicah (14%) in 62.235 stotov pločevine (5%).

— • —

MNOGO PROSENIJ, MALO SLUŽB
Pred časom je mestno podjetje ACE GAT razpisalo natečaj za 20 mest so-ferjev in 20 mest sprevednikov. Kljub velikim omejitvam glede starosti in o-sebnih sposobnosti kandidatov, se jih je prijavilo kar 580.

Naslednji hoteli se priporočajo

Hotel COLOMBIA

Trst, ul. Geppa 18, tel. 23-741 in 21-083 II. kategorije. • Sedemdeset postelj. Vse hotelske udobnosti. Enopostelne sobe od 1100-1400 lir, dvoposteljne od 2200-2600 (davki in postrežba vklj.) čeni).

Hotel POŠTA

Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel. 24-157. — Vse udobnosti, mizila in 10 pla tekoča voda, centralna kurjava telefon v sobah. Dviralno. Cene od 750 lir dalje.

Hotel SLON

Ljubljana, Titova 10 - Telefon 20-641 do 46. — Priporočamo obiskovalcem svoje obrate: kavarno, restavracijo in bar.

Hotel MOSKVA

Beograd. Kategorija A. Razpolaga s 100 udobno opremljenimi sobami, s partmani, sobami s toplo in mrzlo te-kočo vodo, telefonom, restoronom z domačo in tujo kuhinjo, kavarno, ba-rom, salonom za bankete in konferen-ce, voditji in šoferji. Popust za skupine!

„VISTA“

TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-656 Bogata zaloga nacrtnikov, daljnogledov, sestil, računal in potrebnih za vse šole, toplogerov in fotografskega materiala.

URARNA IN ZLATARNA

Mikolj Rarel - TRST

Campo S. Giacomo 3 - Tel. 95-881
Ure najboljših znamk, velika izbira zlatih okrasov za vse prilike

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ST. 38-101

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

NEOPLASTICA

PRODAJA NA DROBNO IN NA DEBELO

Dve prodajalni: V. Ghenga, 9

Kdaj pridejo na vrsto kšaške pušče?

„Zeleni načrt“ naj upošteva tudi naš Kras

Z zanimanjem sem bral v vašem listu članek dr. V. Murka »Sadovnjaki neplodnih kraških grmov« — z zanimanjem, ki ga zasluži vsako obravnavanje gospodarskih vprašanj kraškega ozemlja, še posebno pa, ko gre za priložnost za aktivno sodelovanje. V tem delu prevzgoj kraških ljudi v smislu samopomoči in razumevanja kot južnega kraška stvarnost, a tudi družinsko življenje. Povemo bolj po naših: rastejo z gostoto, številoma, zemljano vred tudi možnosti za njih obdelavo. S tem pa ni rečeno, da je v redu prav, če se gospodarstvo osredotoči na mestih in se podelski ljudstvo redno. Naravno in uravnoteženo je, če se delu delovnemu ljudstvu ustvarijo takšni pogoji za obstoj in napredek na svoji zemlji. Za to govori že namreč dejstvo, da je prav tukaj karavni vrste življenjskega osvoboditve.

Trst je v tem močna priča. Tako skupno siromašen je Kras. Ali so tudi njegovi ljudje tako bedni in telesno ter duševno manjvredni? Obratno: vse, kar je narava in trda borba z njo sta jih utrčila in usposobila za kraško in drugačno življenje. Njihov dotok v mesto je zanj (za mesto) vsestranski pridobitek.

Kras in pojava pod njim in na njegovejši spadajo v posebno poglavje naša to področje moramo zreti s pomena zornega kota. Tukaj ne gre za vprašanje agrotehničnih ukrepov, oziroma značaja (globoko oranje, obilje, apnenje, n. dr.), ne gre le za

obranitve in zboljšanje obstoječe površine orne zemlje, za zboljšanje hlevov itd. Gre za temeljito smotno obnovo kraških tal, za oživilje njih površin, ki nas vedno bolj zaskrblyajo, ker so leto za leto v večjem nasprotju z znanstvenotehničnimi pridobitvami in nimamo od njih pričakovati drugo kot njihovo popolno odpoved ali gospodarsko propast.

Ne razpolagam s hektarskimi podatki površine, kamor naj bi čimprej širokopotežno, korenito in smotno poslegla človekova aktivnost, a dovolj je ugotoviti, da za zavzema na tržaškem Krasu visok odstotek kmetijske površine. Govorimo o travnikih, pašnikih in nizkih gozdovih, ki so komaj vredni ali niso več vredni teh nazivov in so zaradi zginjanja zemlje vsako leto za cel odstotek, če ne ponekod celo za dva odstotka, manj. To pomeni krčenje površine produktivne zemlje in s tem dohodkov narodnega gospodarstva ter možnosti gospodarskega obstoja kraškega kmetijstva.

Dočim dela sodobna tehnika takšne čudeže na zemlji, pod njo, pod vodo in nebeom, da jo človeško časti kot božanstvo, ni tega deležna zemlja, opustošena zaradi zgodovinskih razmer — naš Kras. Ni deležen, pa čeprav niti ne gre za (tehnični) čudež, ampak le za navaden gospodarski utemeljen ukrep. Naj gre za skupnost v ozkem merilu (družina, vas, občina) ali širšem merilu (dežela, država), brez vzajemnega sodelovanja ni napredka. Pri obsežnih načrtih odloča država. Sedaj obstaja

v naši državi tako imenovani »Zeleni načrt«, namenjen kmetijstvu. Koliko od teh sredstev bo prejel naš Kras?

Tržaški tisk — žal samo slovenski — je že nekajkrat načel zadevo o obnovi kraških pušč, a ne na tako originalen način kot to že vrši herpeljski sadjar Benčič (glej »Gospodarstvo« od 8. 6.) čigar kraško samonikla zamisel in praktično delovanje zasluži najvišje priznanje in posnemanje. Žal živimo tukaj v takih okoliščinah in smo preveč zlepljeni z mestom, da ne bomo pionirska dejavnost pri nas trenutno (najbrž) neizvedljiva. Naše površine je treba obogatiti z gozdom in sadnim zelenjem, kot ga narekujejo tukajšnje naravne razmere. Priznani pomolog, prof. Priol iz Maribora, ki mu je Kras poznan, je podpisano pred leti rekel, da bi mogli močno obogatiti Kras že samo s primerno sorto orchov in lesnikov. Sicer pa je za to primerno še razno drugo sadno drevje, ki bi se moglo posamiti ali strnjeno (v pasovih) posaditi med gozdno drevje. Če bi bili to že davno začeli in leto za leto nadaljevali, bi danes pušče pomenile bogastvo in kruh. Niti koraka nismo storili v tej smeri in niti za trenutne pomisli, kako naj bi obudili k življenju to gospodarsko pretežno mrtvo zemljo. Nismo, ker ima ta naša pasivnost svoj, pestro, a težko povest — takšno, ki more našega kmečkega človeka, če ne popolnoma, pa pretežno opravičiti. Ni mi smisla to povest ponavljati. Eno pa se neizpovedi, in sicer: Taki ukrepi se morejo izvesti le z doslednim in učinkovitim moralnim in materialnim sodelovanjem države, zlasti še, ko gre za organsko načrtost. V našem primeru gre, kot smo rekli, za smotno obnovo kraških, gospodarsko že omejenih površin in omogočenje kmečkemu življu boljših življenjskih pogojev. Iz tiska razberemo, da skuša tako ukrepati Jugoslavija. Naš Kras ni sicer tako bešen, kot je pretežno del dalmatinskih, da se v takšnem stanju, da se bo vsako odlašanje izboljševalnih ukrepov vedno bolj maščevalo.

J. F.

Na živilskih trgih

TRG NA DEBELO IN PRODAJA NA DROBNO

Od pretekle srede dalje je trg na debelo s sadjem in zelenjavo v Trstu dostopen za zasebne potrošnike od 10.30 do 12. ure in ne več od 11. do 12. ure kakor doslej. Sadržje in zelenjavo prodajajo zasebniki po ceni, ki velja na debelo in ki je znatno nižja od cen, ki veljajo v mestu ob prodaji na drobno. Zato pa mora vsak kupiti po več kilogramov sadja ali več povrtine skupaj, ker je prodaja na drobno (po 1 kg ali celo ½ kg) preprosta. Gospodinjice si pomagajo tako, da kupujejo skupno zabojček sadja, nato si ga medsebojno razdelijo. Kljub temu, da medsebojno razdelijo, kljub temu, da je pravi »trg«, se ne da prav nič pritiškati na cene, ker se jih prodajalci trdovratno držijo. Velja pa, da se kupovanje sadja in zelenjave potrošnikom izplača.

CENE NA PIRANSKEM TRGU

Zaradi velikega navala turistov so cene sadja in zelenjave na piranskem trgu vedno visoke. Hruške stanejo še vedno 100 do 120 dinarjev, breskve celo 130 do 160, gorjane 130 do 160, fige 100, jagode 240 dinarjev in češnje 70 dinarjev. Fižol v stroju 60, bučke 40, kumare 40, melancane 60, paradižniki 30 do 32, radič 100, rdeča pesa 50, dinje 60, lubenice 60, paprika 100, čebula 100, zelje v glavah 70 in krompir (novi) 40 dinarjev za kg.

čen in ker sem tudi zaradi nje prišel tja. Veselilo me je, da je mlada krmarica moja stara znanca. Kdor še ni bil v Botachu, naj mu povem, da leži ta samotna vasica na desnem bregu Glinščice, levi breg od mesta navzgor pa je pripadel Jugoslaviji, kakor tudi dva kilometra dolga dolinica, ki se v južni smeri polagoma in enakomerno vzpenja od Botacha do Bjeke. V tej dolinici je največji del botachaške polja in ker ne dela nobenih ovinkov, se iz Botacha razločno vidi nekatere hiše v Bjeke.

Danes živi v Botachu vsega skupaj 13 ljudi. Stari Sanič, ki je že umrl, mi je pred leti povedal, da se je prišel iz Bjeke in bržkone sploh Bječani ustanovili Botach. Zvaljaba jih je tja Glinščica in ravna udobna pot do nje. Nekdanji botachaški mlini so brez dvoma mleti mlinje in so iz drugih vasic Mlezga krasa. Danes ni v Botachu več nobenega mlina; mlin pri mostu so priredili za stanovanje, drugi nekoliko pod vasico pa je podrt.

Botachaški vinogradi so v zavetju pod kraškimi stenami, tudi smokve uspevajo in sploh južno sadje. Mnogo je orehov, breskve pa so podvržene isti bolezni kakor v tržaški okoličnici: že mladim začena listje rumeneti, nakaž kmalu usahnejo. Izvornik pridelek je edino mleko, ki ga nosijo v Boršt in od tam s avtobusom v mesto. Mlekarije hodijo navzgor do čezeljske proge in potem skozi predore v Boršt. Ta pot je uporabna edino za tiste, ki nimajo namena, da bi šli na sprehod po soteski, temveč hočejo samo obiskati Botach.

Na reden obed seveda nisem mogel računati v Botachu in ko sem pojedel, kar mi je gospodinja za silo skuhala, sem zraven gostilne legel v travo. Mimogrede naj omenim, da je gostilna nameščena v novi, k stari hiši gozdanih stavbi; ni to vaška krmna s klopni in dolgi mizami, ampak moderno opremljena gostilna. Tako dobiš seveda tudi v mestu, kjer ti pa po kosilu ne moreš potresti s travo za počitek in uživanje prirode, ki je v Botachu okoli in okoli zavarovana s hribi in odrezana od našega nervoznega in prozaičnega življenja.

Ko sem dospel v Botach, sem najprej noiskal krmno, ker sem bil la-

Drago Godina

Še vedno živahen obmejni promet Na Goriškem se več število prehodov z italijanske strani

Te dni je preteklo pet let od podpisu sporazuma o obmejnem prometu v Vidmu. Ob tej priložnosti objavljamo poročilo o razvoju prometa na Goriškem, ki nam ga je poslal naš goriški dopisnik.

(Prip. uredništva)

Gorica, avgusta

Kljub nestanovitnemu vremenu je na veliki smareni odšli precej Goričanov na izlete v bližnjo okolico, na morje ali pa čez mejo. Samo na mednarodnem bloku pri Rdeči hiši so ta dan zabeležili prehod nad 2500 ljudi (1000 izmed njih je šlo čez mejo s potnimi listi, ostali s propustnicami), kar je vsekar precej, saj prestopi na tem bloku mejo povprečno 20.000 ljudi na mesec. Se večji promet pa so istega dne brez dvoma zabeležili na ostalih obmejnih blokih na Goriškem, posebno na tistih dveh, ki se po navadi losata s prehodom pri Rdeči hiši, to je na solkanskem in šempetrskem.

Obmejni promet se na Goriškem iz leta v leto večja. Število Jugoslovancev, ki prihajajo v Gorico, se je precej ustalilo, veča pa se je število italijanskih državljanov, ki prestopajo mejo tudi na našem področju. Čeprav ni v bližini na jugoslovanski strani takšnih turističnih postojank, kot so obmorska letovišča v Istri, odhajajo vendarle precejšnje število Goričanov na obisk krajev v Soški dolini. Olajšave, ki so jih uvedli lani jeseni, so nedvomno pospešile letos prehod italijanskih državljanov; v zadnjih mesecih je obmejni promet dosegel vrhunec v razvoju od 1. 1955.

Vsi vemo, da prinaša obmejni promet gospodarske koristi obmejnemu kraju. Jugoslovanci so prva leta kupovali samo v Raštelu in Gosposvici, dandanes so že stalni kupci v trgovinah na Korzu, kjer je izbira večja, a tudi cene so temu primerne višje. Mnogi Jugoslovanci pa so

že pričeli prihajati v Gorico na kratke izlete. Nič čudnega ni več, če Novogoričan ob nedeljah jutraj sedi v kavarni na Korzu in bere časopis, na ulici pa je parkiran njegov avto. Ob sobotah zvečer pa je avtomobil ali motocikel s tablico »Slovenija« na goriških ulicah običajna stvar. V zadnjih mesecih leta 1955, ko so uvedli obmejni promet, je prišlo v Gorico 160.000 Jugoslovancev, čez mejo pa je šlo 102.000 italijanskih državljanov. Naslednje leto se je število Jugoslovancev počel veriti, število italijanskih državljanov pa skoro potrojilo. Od takrat se je pričelo število prehodov počasi večati, vendar je sorazmerje ostalo več ali manj isto: en prehod italijanskega državljanja za tri prehode jugoslovanskih državljanov. Sešamo je skupno število prehodov preseglo milijon na leto. To pomeni tudi, da se je politični položaj na meji precej izboljšal in da ni več tistega nasprotovanja in nestrpnosti, ki je vladala poprej.

Kaj nam povedo številke o prehodih? Število Jugoslovancev, ki prihajajo čez mejo, se je precej ustalilo. Primerjajmo lanske in letošnje mesece januar, junij in julij. Lani januarja je šlo čez mejo 65.000 Jugoslovancev; letos jih je šlo 56.000; lani junija jih je šlo 66.000, letos pa 71.000; lani julija 74.000, letos pa 76.000. Kaj pa pri Italijanih? Lani januarja jih je šlo 17.000, letos 19.000; lani junija 20.000, letos pa kar 27.000; lani julija 21.000, letos pa 27.000. V prvih sedmih mesecih letos so skupno zabeležili prehod 456.995 jugoslovanskih in 169.013 italijanskih državljanov. Tekoči mesec avgust bo prav gotovo prinesel nov mesečni rekord.

Povečal se je tudi promet potnikov s potnimi listi na bloku pri Rdeči hiši, ki je na Goriškem edini mednarodnega značaja. V prvih sedmih mesecih letos so zabeležili prehod 18.037 tujcev in 23.372 Italijanov. Julija je šlo čez mejo v obe smeri 4521 tujcev in 3633 Italijanov, lani v istem mesecu je potovalo 700 tujcev manj, Italijanov pa prav toliko. Tudi primerjava z drugimi meseci kaže letos znatno povečanje prometa. Meseca aprila je šlo čez mejo kar 4822 italijanskih državljanov; to je največje število od leta 1947, ko so odprli blok na novi meji.

m. v.

Socijalni ZITRINKI

ODPRAVA BEGUNSKIH TABORIŠČ

Komisar organizacije Zdrženih narodov za begunce dr. Lindt je v Zenevi izjavil, da so kanadske družbe v begunskem letu zbrale 625.000 dolarjev z namenom, da bi se odpravila begunska taborišča v Avstriji in Zah. Nemčiji. Za izpraznitev šestih taborišč so že porabili 432.500 dolarjev. Na razpolago bi še 192.000 dolarjev za izpraznitev vsaj petih taborišč. Ko bodo zgradili potrebna stanovanja, bo lahko taborišče zapustilo 1.300 beguncev.

30 MILIONOV SUZNIJEV IZ KONGA. Svobodna država Kongo je bila ustanovljena leta 1885 po berlinskem miru. Tedaj je Belgija prevzela pokroviteljstvo nad Kongom in belgijski kralj Leopold je sam vodil politiko v tej deželi. Belgijci ljudstvo ni bilo posebno navdušeno za to, da se je Belgija lotila te naloge, medtem ko se je Leopold, ki je bil po rodu Nemec, z velikim zanosom lotil dela. V ta namen je tudi založil mnogo svojega osebnega premoženja (nad 1 milijon funtov šterlingov), toda v svoji politiki se je preprosto prenehal. Sam ni imel dovolj pogleda v resnične razmere v Kongu, zlasti ne o početju velikih družb, ki so pogosto neumisljeno izkoriščale domače prebivalstvo in kongoško naravno bogastvo. Nastopil pa je odločno proti trgovini s sužnjii, ki so jih prodajali Arabci iz Konga v Ameriko. Računajo, da je bilo prodanih iz Konga do nastopa kralja Leopolda 30 milijonov sužnjev, to je dvakrat več ljudi, kakor šteje danes prebivalstvo Konga.

POVRATEK GRŠKIH LADJARJEV V DOMOVINO

Pod grško zastavo plove danes 6 milijonov ton ladjevja, od tega približno 1,5 milijona v tujini. V zadnjem letu se je vrnilo v domovino za 2 milijona ton ladjevja, ki je prejel plulo v tujini. Tako obsega danes grška mornarica 4.567.805 ton.

A. PERTOT

Ul. gimnastika 22 TRST

prodaja na debelo in drobno tkanine najbolj znanih tvornic, vsakovrstni krojaški pribor, žensko in moško perilo, zadržge - gumbe in razno galanterijo

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE



LA GORIZIANA GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORIZIA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

KMEČKA BANKA

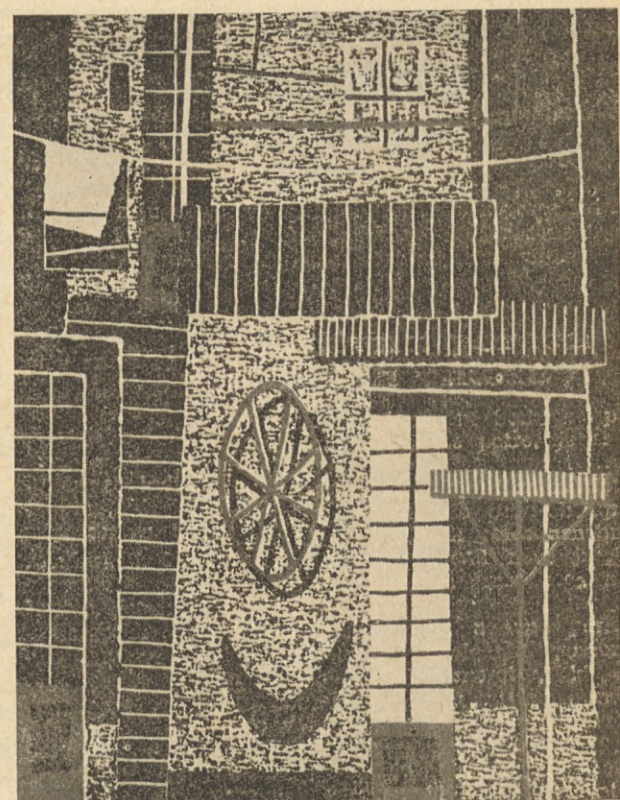
r. z. o. j.

GORICA Ulica Morali 14 - Telefon 22-06

Banka pooblaščen za poslo v zunanji trgovini Ustanovljena leta 1909

Kultura in življenje

Najnovejša razstava L. Spacala



MODUGNO NI VEČ V MODI

Znani skladatelj italijanskih popevk, ki jih tudi sam poje, D. Modugno je nedavno nastopil v San Marinelli blizu Rima. V pismu nekemu rimskemu časopisu piše neki bralec, da gosti niso bili posebno navdušeni. Ne ve pa, iz katerega razloga. Ali zato, ker jim Modugnove popevke niso več ugajale, ali pa so bili slabo razpoloženi, ker so morali plačati za vstopnino 2500 lir.

Znani ruski skladatelj Igor Stravinski je v svojih spominih, ki so nedavno izšli v Ameriki, napisal, da mu je neki ameriški filmski podjetnik ponudil 100.000 dolarjev (62,5 milijona lir) za glasbeno spremljavo filma. Stravinski je ponudbo zavrnil. Tedaj mu je podjetnik dejal, da mu plača prav tako visoko nagrado, ako dovoli, da nekdo drugi zloži glasbeno spremljavo za film, toda podpisati se mora Stravinski.

LEPA NAGRADA

ZA RUSKEGA SKLADATELJA

Znani ruski skladatelj Igor Stravinski je v svojih spominih, ki so nedavno izšli v Ameriki, napisal, da mu je neki ameriški filmski podjetnik ponudil 100.000 dolarjev (62,5 milijona lir) za glasbeno spremljavo filma. Stravinski je ponudbo zavrnil. Tedaj mu je podjetnik dejal, da mu plača prav tako visoko nagrado, ako dovoli, da nekdo drugi zloži glasbeno spremljavo za film, toda podpisati se mora Stravinski.

SOVJETSKA STIPENDIJE ZA ITALIJANSKE STUDENTE

Sovjetska vlada je dala na razpolago za italijanske študente 10 študijskih stipendij za enoletno šolanje na sovjetskih univerzah. Stipendije znašajo po 900 rubljev na mesec. Vpisnino in druge stroške za študente bo krila sovjetska vlada, za potne stroške pa bo poskrbelo italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino.

O Kraševcih v našem zaledju

Vladimir Klemenčič: Pokrajina med Snežnikom in Slavnikom. Gospodarska geografija. Izdala Slovenska Akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana, 1959, 197 strani.

V knjigi je mladi znanstvenik obdelal pokrajino med Snežnikom in Javoriniki in Vremščico s Slavnikom, ki se od vseh slovenskih pokrajin najbolj približa Tržaškemu zalivu. Ta pokrajina je tipično prehodno ozemlje med notranjo celinsko Slovenijo in mediteranskim pasom.

Vsa pokrajina šteje po šetju iz leta 1953 33.218 prebivalcev. Največ prebivalcev imajo Brkini (6398), Reška Kotlina (Trnovo, Ilirska Bistrica in dr.) 6411, Srednja Pivka (Mateja vas, Prestranec, Slavina, Pivka) 5394, Podgorjsko podolje s Cičarjjo (Hrušica, Matejka, Markovščina) 4686, Zgornja Pivka (Bač, Knežak, Zagorje) 2875, Košana dolina (Košana, Neverke, Sušica) 2668, Podgora (Jablanica, Podgorje, Zabič) 2057, Podgorjski Kras (Podgorje, Zazid, Podpeč) 1253 in Vremška dolina (Vreme, Barka, Britof) 886.

Podgorjski Kras je od vse pokrajine najbližji Trstu in so zato hodili ljudje iz Rakitovca, Zazida, Praproč, Podpeči ter deloma iz Podgorja in Prešnice do druge svetovne vojne na delo v Trst. V Trstu so prebivali večji del leta, kjer so delali ali kot nekvalificirani delavci v pristanišču ali pa kot kvalificirani zidarji po gradbiščih. Domov so hodili ob sobotah.

Z Brkinov, iz Podgorjskega podolja, Košana doline in Zgornje Pivke so odhajala vsake jesen dekleta služiti v

Trst, kjer so ostala do aprila. Del moških iz zahodnega dela Brkinov, iz Podgorjskega podolja, iz vasi med Podgorjem in Herneljami je prebival zimo na sezonskem delu v Trstu. Iz čičarijskih vasi Golaca in Poljan so hodili razkladat premog z ladij v Trst, Pulj, na Reko in v Zader.

Velik del moških je v 19. stoletju hodil dvirar v gozdnote pokrajine sedanjega Jugoslavije, v Rumunijo, Sedmograsko in celo v Rusijo v okolico Jekaterinslava.

V zadnjem stoletju se je število prebivalstva skoraj povsod zmanjšalo izven vseh krajin, ki so dobili industrijo, kot na primer v Ilirski Bistrici, na Srednji Pivki, na Prestranku in v Sempetru, na Zgornji Pivki (Bač, Kortinca). Za kmetijstvo niso naravni pogoji nikjer posebno ugodni.

V vsej pokrajini je bilo prebivalstvo zelo navezano na Trst in Reko. Pokrajina je bila, razen Reške kotline, ožje tržaško zaledje. Zato je nova meja, ki je odtrgala Trst od zaledja, v prvih povojnih letih močno omrtvila vso pokrajino, saj je zaledje ostalo brez mesta. Večji del pokrajine je ostal brez gospodarskega razvoja, ki je v vsej preteklosti usmerjal njen gospodarski razvoj. Odvečni del prirastke odraslega prebivalstva iz bližine Trsta si je moral iskati zaposlitve v oddaljenih središčih Slovenije. V zadnjih petih letih se je razvila industrija v domačih krajinah, ki prevzema skoraj vso odvečno delovno silo.

Kakšne so možnosti za nadaljnji razvoj v prihodnosti v okviru danih naravnih in družbenih pogojev? Predvsem moramo upoštevati, da pokrajina ne

razpolaga z zadostnimi količinami energijskih virov pa tudi ne s surovinami za večjo industrijo razen lesa. Obsežni gozdovi na Snežniku in kmetijska prenaseljenost na Zgornji Pivki in v Podgorji narekujejo povečanje starih in postavitev novih lesnih industrijskih obratov, ki bi usmerjali svojo proizvodnjo na fince izdelke in bi pri uporabi manjše količine lesa dali zaposlitev večjemu številu delavcev.

Velika kmetijska prenaseljenost in velik odstotek kmečkega prebivalstva v vseh pokrajinah, zlasti v Brkinih, v Podgorjskem podolju in Cičarji, kriče po gospodarskih ukrepih. V Brkinih ni moč računati za industrializacijo zaradi razbitosti terena. Kaže posvetiti še nadaljnjo pozornost mlečni živinoreji in sadjarstvu.

Za Podgorjsko podolje in Cičarjo bo rešitev težja in terja še podrobnejša študija, ker niso pogoji za kmetijsko pravo ugodni, za industrijo pa skoraj ni pogojev.

Tako skuša na koncu dr. Klemenčič razvložiti gospodarska vprašanja teh predelov, ki so večidel kmetijsko in brez energetskih virov. Toda odkar je bilo delo napisano, so pretekla že tri leta in medtem so v Podgorju in Herneljah že zrasle prve industrije in so, kot je priporočil avtor, razširili stare in postavili nove lesno-industrijske obrate na Pivki in v Podgorji.

Zaledje odtrgano od Trsta je iskalo drugod svoj gospodarski rešitev, najprej v ostali Sloveniji, zadnja leta pa doma v novih industrijah in na Koperkem. Gospodarske vezi s Trstom so se zelo razlahkale, saj sodi celo pod obmejni pas je neznan del pokrajine.

Iz Boljunca v Botach na mezgu?

Z dveh razgledišč lahko občudujemo sotesko med Breškim vrhom in Matuškim krasom, ki je od Boljunca do Duraške kotline dolga približno tri kilometre. Spodnje razgledišče je na vrhu hriba, kjer je še nekoliko ostanov razvalin srednjeveškega Muhomirjevega, zgornje razgledišče pa je pod lezerom, na skali, ki štrli iz skoraj navpičnega skalovja nad sotesko. Na vsaki skali sem večkrat strel v prepad, se preden so na njej uredili razgledišče, in še sedaj se zgrozim, ko se spominim na to. Danes pa ni nič več tega občutka, ker si zavarovan z obzidjem razgledišča, od koder sotesko lahko občuduješ, če jo pa hočeš uživati, se moraš potruditi po deloma zelo ozki stezi od gorjega konca nad Boljuncem do Botacha.

Steza se začne prav tam, kjer se končajo ostanki starega rimskega vodovoda in kjer se začne goščava, ki ni več grmovje, a tudi gozd še ne. Vsekakor sem bil zelo prijetno iznenaden, ko me je objela ta goščava. Nekaj je bilo tukaj vse golo in divje, romantično, sedaj pa je dno soteske zazelenelo, divja romantika je izginila bolj od zgoraj in v sredini pota, kjer te izzivalno pozdravljajo gošče kraške cerkve. Goljava se širi predvsem pod cerkvico na Pečah, kmalu potem pa te zopet sprejme goščava, ki te ne zapusti več do Botacha, obdaneega z njivami, vinogradi in gozdom.

Od Boljunca do Botacha sem se spustil dve uri in pol, mudil, ne hodil, ker hoje je komaj tri črti ure, toda jaz sem hotel čimveč videti in občudovati prirodo. Šel sem po vseh kraških stezah, ki vodijo skozi goščavo do vode in potem zopet nazaj na glavno stezo. Ta je povsod posuta s kamni, ki se ne vidijo več njena rebra, kakor nekdanji, kjer je preveč strma, zato napravili betonske stopnice. Kmalu pa se razpotijo, kjer se od glavne steze odcpeji steza, ki gre navzgor k cerkvici na Pečah, je 24 takih stopnic, potem je steza na levi strani, proti prepadu, zavarovana z betonskim robom in slednje je zopet nekoliko betonskih stopnic navzdol. Le v sredini poti je ostala mestoma komaj 20 centimetro široka steza, na prvotnem zelo slabem stanju.

Ko sem oprežno stopal po tej ozki stezi, sem se nehoti spomnil na dalmatinskega meza, na katerem sem

nekoč jahal na otoku Visu iz Konežje v mesto Vis. V Konežjo sem pripeljal na parniku, za povratek na Vis pa ni bilo nobene morske zveze in zato sem moral zajahati meza.

Dobro, toda kdo me bo spremljal, ker mi je ta pot popolnoma neznan? »Nihče«, mi je odgovoril Dalmatinec, »meze je vas bo sam prinesel v Vis, ker mu je pot zelo dobro znana.« »Komu pa naj oddam tam meza?« »Nikomur, kar obrnite ga in prišel bo sam domov.«

In tako se je tudi zgodilo. Med potjo pa sem bil zelo v skrbeh, ker je »bistižaj« hodila na samem robu prepada, kakor pokojni Dulles, in ne vedno me zgrda je nisem mogel prepoznati, da bi hodila nekoliko bolj v sredini. Vidite, prav taki megi bi bili primerni za sprehode iz Boljunca v Botach. Kaj vendar pomaga vsa popravila, ko ne najhušji, čeprav kratak prehod, ostal neopopravljen. Res, da je tukaj teren najbolj neugoden, nekaj vodopad kamnitega drobja, in bi bilo popravilo brez dvoma precej drago. Ako bi se to izvršilo, bi pridobili sprehajališče, kakršnega nimava vse Tržaško ozemlje. Vem, da ni denarja. Kaj pa robota? Nekdanji so kmečke občine mnogo javnih del napravile z roboto.

Nekoliko let po prvi svetovni vojni sem se pozimi na kolesu vozil iz Povirja v Sežano. Cesto so z roboto očistili snega od Povirja do sežanske meje, od tukaj naprej pa je bila pokrita s snegom, tako da sem moral peš nadaljevati pot do Sežane, ki je že odpravila »zastarelo« roboto. Ni imela denarja in je morala čakati na sonce. Sonce pa ne more popraviti neopopravljenega odseka steze v soteski Glinščice, pač pa bi ga lahko popravila robota. Kljub temu nedostanku pa je pot od Boljunca do Botacha nekoliko oživila; saj sem na poti v Botach srečal tri osebe, nažaj grede pa kar trinajst, od teh štiri na motorjih, a dva mladenčica sta se kopala v bistri Glinščici.

Nedaleč pod Botachem je kakih 18 metrov globok slap, in sicer prav tam, kjer konča botachaško polje. Kakšna ogromna sila je to odtrgala zemljo in napravila tako globok prepad? Ko sem dospel v Botach, sem najprej noiskal krmno, ker sem bil la-

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Poletne počitnice se bližajo koncu in mnogi prekupevalci so se že v preteklem tednu vrli na trg. Povpraševanje po nekaterih vrstah blaga se je zaradi tega povečalo in cene so nekoliko napredovale. Tako se je po daljšem času ponovno pojavilo zanimanje za prašice in cene so se začele dvigati. Povpraševanje po goveji živini se ne nenehoma veča. Na trgu s sadjem in zelenjavo je zelo živahno, cena mlečnim izdelkom se dviga skoraj pri vseh vrstah, zlasti pa pri finišnih vrstah masla. Prekajeno meso ne gre od rok, tudi po vinu ni povpraševanja, živo pa je zanimanje za nova pošiljka paradiznikovke meze od letošnjega pridelka. Cene žitaric in krme so ostale skoraj neizpremenjene; koruza je napredovala, medtem ko so cene pšenice, moke in otrobov kar čvrste.

VINO

MILAN. Rdeče piemontsko vino 9-10 stop. 3900-4400 lir hl, 10-11 stop. 4600 do 5000, belo vino 10-11 stop. 6000-6600, Barberato 11-12 stop. 5400-6000, Barbera 12 do 13 stop. 5800-6900, Freisa sladko 7500 do 8300, belo vino Moški ekstra 12.800 do 13.900, rdeče Malvazija 9000-9600; rdeče lombardsko vino 10-10,5 stop. 380 do 410 lir stop/stot, 11-11,5 stop. 420 do 460, 12 stop. 450-500; rdeče Friularo 380 do 420, Merlot 430-460, Raboso 380-420, Clinton 370-440, Soave belo 420-450, Valpolicella navadno 400-440, emilijsko rdeče 360-400, Sansevero rdeče 370-380, Alcamo 380-430, rdeče toskanske vino 10 do 11 stop. 4200-5000 lir stot, 11-12 stop. 5200-6200, čez 12 stop. 6200-7000 lir stot.

EMBALAŽA

BOLOGNA. Cene veljajo za novo blago f.c.o. Bologna: vreče iz jute za pšeno ali moko 120x70 cm, 700-720 g težke 250-255 lir vreča, vreče za otrobe 120x70 cm 450 g težke 165-168, vreče za riž 105x70 cm, 550 g težke 197-199, 90x52 cm, 360 g težke 133-135, vreče za umetna gnojila 115x65 cm, 450 g težke 157 do 160 lir, vreče za krompir 100x60 cm, 300 g težke 112-114, 85x45 cm, 220 g težke 84-85 lir vreča.

KONSERVIRANA ŽIVILA

PIACENZA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova meza proizv. 1960 v skatlah po 10 kg 135-145 lir kg, v skatlah po 5 kg 140-150, po 1 kg 155-165, v skatlah po ½ kg 165-175, v tubah po 200 g čiste teže 41-43 lir tuba, v tubah po 100 g 29-31 lir tuba. Trikrat koncentrirana paradiznikova meza v sodih 135 lir kg, v skatlah po 10 kg 145-155, v skatlah po 5 kg 150-160, v skatlah po 1 kg 165-175, v skatlah po ½ kg 175 do 185, v tubah po 200 g čiste teže 43-45, v tubah po 100 g 30-32 lir tuba; olupljeni paradizniki krajevnega pridelka v skatlah po 1200 g 105-110 lir skatla, v skatlah po 500 g 60-64 lir skatla.

ZELENJAVA IN SADIJE

MILAN. Cene veljajo za kg čiste teže: suh česen 80-150, repa 38-75, korenje krajevnega pridelka 60-80, od drugega 48-60, kapus 24-42, kumarice 36-72, čebula krajevnega pridelka 36-60, od drugega 35-48, dišča zelišča: žajbelj, rožmarin 150-200, nov fižol 60-120, debel fižol Boby 60-144, fižol Meraviglia 48-84, sveže gobe 1000-1100, cikorkija 38 do 75, endivija krajevnega pridelka 75 do 125, jajčevce 24-36, krompir Bologna 27-38, paprika krajevnega pridelka 48-84, zelena paprika od drugega 36-54, rumena 60-120, paradizniki Riviera 24 do 60, krajevnega pridelka 18-36, okrogli 24-42, hruskasti, 36-48 peteršilj krajevnega 50-100, zelena navadna 36-96, bučice 60-120, buče 40-50, Dinje 20-45, razne hruške 24-60, Williams ekstra 84-120, I. 60-84, breskve ekstra bele 108-144, rumene 60-108, drugovrstne 60-90, slive I. 108-180, II. 60-96, belo namizno grozdje: Primus extra 120-144, I. 84-120, Pensé 72-120, Zibibbo 120-130, črno grozdje ameriško 120-144, pomaranče jajčaste oblike ekstra 132-180, I. 72-120, limone I. 96-120, II. 60-84 lir kg.

ZITARICE

LODI. Mehka pšenica krajevnega pridelka 7200-7350 lir stot, dobra merkanitela 6700-6900, merkanitela 6550-6600, trda pšenica fina 8900-9400, merkanitela 8900 do 9200, domača koruza 5100-5200, slabše vrste 4250-4350, dobra merkanitela 3900-4000, inozemska koruza 4150-4400, neoluščen riž Arborio 7600-7700, Valone 9600-10.200, Camaroli 6900-7000, R. B. 7600-7900, Rizzotto 6900-7400, Roncarolo 6700-8000, Maratelli 7200-7600; oluščeni riž Arborio 13.200-13.900, Valone 18.500-19.000, Camaroli 14.900-15.300, R. B. 12.800-13.200, Rizzotto 12.200-12.600, Maratelli 12.300-12.500; uvoženi ječmen 4400-4600, domač oves 5500-5700, uvoženi 4150-4200, uvoženo pšeno 4250-4350; pšenica moka tipa »0« 8900-9000, krušna moka tipa »0« 8300-8500, tipa »1« 8000 do 8100, tipa »2« 7600-7.800, moka za te-

VALUTE V MILANU		
	18-8-60	23-8-60
Dinar (100)	77,00	74,00
Funt sterling	5825,00	5825,00
Napoleon	4525,00	4550,00
Dolar	619,85	619,87
Francoski fr.	125,10	125,15
Švicarski fr.	148,80	143,95
Avstrijski šil.	23,97	23,99
Funt šter. pap.	1748,50	1741,00
Zlato (gram)	705,00	704,00
Kanadski dolar	637,25	638,30

BANKOVCI V CURIHU		
23. avgusta 1960		
ZDA (1 dol.)	4,30%	
Anglija (1 funt šter.)	12,09	
Francija (1 fr.)	86,90	
Italija (100 lir)	0,692	
Avstrija (100 šil.)	16,65	
CSR (100 kron)	16,00	
Nemčija (100 DM)	103,20	
Belgija (100 fr.)	8,00	
Švedska (100 kron)	83,40	
Nizozemska (100 gold.)	114,10	
Spanija (100 pezet)	7,10	
Argentina (100 pezo)	5,10	
Egipt (1 funt šter.)	8,55	
Jugoslavija (100 din.)	0,51	
Avstralija (1 funt šter.)	9,52	

stenine tipa »0« 9200-9400, pšenični zdrob tipa »0« 11.700-11.800, tipa »1« 11.200-11.300, koruzna moka 5450-5500, pšenični otrobi 5250-5350, riževi 4200 do 4400, rižove pleva 3300-3550 lir stot.

ZIVINA ZA REJO IN ZA ZAKOL

LODI. Cene veljajo za kg žive teže, trošarina, prometni davek nevračuna, f.c.o. hlev: voli za zakol I. 355-410, II. 325-365, III. 305-310; debele krave za zakol I. 255-325, II. 220-265, III. 85 do 120; bikci za zakol I. 360-400, II. 320 do 360, III. 285-320; volički za zakol I. 280-330, II. 290-305, III. 255-275; teleta za zakol I. 490-520, II. 470-490, III. 310 do 375; voli za vprego 340-360.000 lir par, teleta do 1 leta stara 70-85.000 lir glava, junci 290-305.000 lir par, krave mlekarice 120-160.000 lir glava, privesnice 140-150.000, navadne 150-190.000, junice 90-150.000, teleta za rejo 30-60.000, bikci za plemo 150-200.000; konji za vprego I. 200-220, II. 150-200 lir kg, za zakol I. 220-225, II. 180-200; žrebeta za zakol 350-400 lir kg, osli za vprego 50 do 80.000 lir glava, za zakol 120-150 lir kg, meži za zakol 180-200 lir kg; koze 110-125 lir kg, ovce 170-185, jagnjeta 220-235, kozlički 500-565 lir kg.

PERUTNINA IN JAJCA

LODI. Piščanci krajevni I. 750-780 lir kg, zaklani 850-1000, II. živi 650-700, piščanci iz vališč I. živi 260-290, zaklani 340-420, II. zaklani 290-300, žive domače kokoši 600-650, zaklane 900-950, živi purani 600-670, inozemski zmznjeni purani 400-480, žive pure 630-650, zmznjene inozemske pure 500, faraonke žive 1000, zaklane 1000-1100, rabe 380 do 490, prvovrstne 450-600, gosi 400, prvovrstne 600-660, golobi 800-850, prvovrstni 800-900, živi zajci 400-440, zaklani brez kože 530-540, perutnina iz vališč: gosi 700-1100 lir glava, rabe 260-340, piščeta 89-90; sveža domača jajca I. 31 do 33 lir jajce, II. 23-25, navadna jajca 29-30,50, sveža inozemska jajca 22-26, zmznjena 18-20,50 lir jajce.

MLEČNI IZDELKI

LODI. Cene veljajo za kg blaga, brez embalaže, davek nevračun, f.c.o. skladišče: prvovrstno maslo 690-700, maslo iz smetane lombardsko 630-640, krajevnje proizvodnje 650-680, emilijsko maslo 620-630, reggiano proizv. 1957 840 do 860, proizv. 1958 820-850, grana krajevnje proizv. 1958 780-810, 1959/60 580-620, grana svež 475-480, do 60 dni star 485 do 495, sbrinz izven soli 470-490, postan 540-590, emmenthal svež 490-500, postan

550-570, švicarski 750-780, provolone svež 500-510, postan 550-570, druge izbire svež 490-510, crescenza svež 270-280, postan 350-370, gorgonzola svež 300-320, postan 500-520, taleggio svež 320-340, postan 420 do 460, pastoriziran švicarski sir v skatlah po 6 kosov 150-180, suh sir osoljen 130-140, postan 200-220 lir.

GDADIVO

PIACENZA. Cene veljajo za blago f.c.o. kraj proizvodnje: pesek 400 lir ku-bični meter, prod 500, debelejši pesek 600, gramoz opran 600, 3 cm debel 700, posebne izbire 1500; polne opce 10.000 lir 1000 opek, štiriprekatni voltki 8000, dvoprekatni voltki 7000, strešniki marsejskega tipa vakuum 25.000, upog-njeni strešniki vakuum 17.000, ploščice 450 lir kv. m, plošče 350, do 60 cm 360, do 80 cm 390, do 100 cm 420 lir.

KRMA

LODI. Cene so v lirah za stot, prometni davek nevračun: majsko so- izpod stiskalnice 2000-2050, druga košnja (avgusta) 2150-2200, tretja košnja 1950-2050, zdravilna zelišča I. rez 1900-2000, II. rez 2000-2100, III. rez 1900 do 2000, suha trava 1600-1750, pšenična slama slatčna 1000-1050, Koruzne po-gače 4000-4250, lanene 6450-6550, po-gače iz tropin 1100-1200, kokosove 5200 do 5300, pogache iz zemeljskih lesnikov 6000 do 6100; moka iz zemeljskih lesnikov 5600-5650, kokosova moka 4150-4200, moka iz sončaric 2600-3900, koruzna moka za krmo 3600-3700, iz soje 5400-6000.

PAPIR

TORINO. Satiniran papir za tisk navaden 15.500-16.500 lir stot, srednje vrste 18.500-19.500, navaden papir za pi-sanje 16-17.000, srednje vrste 19.500 do 20.500, finišni papir 24.000-26.500, trikrat registre srednje vrste 20.500-22.500, fi-nejši 24-25.000, prvovrstne 28-30.500, pi-semski papir srednje vrste 23.500-25.000, boljše vrste 27.500-30.000, prvovrstne 34-37.500, risarski papir za kopije 40.500 do 43.000, risarski papir 47.500-52.000, pati-niran papir vrste solex 27-28.000, kromi-ran 26.500-27.500, pergamin navaden be-le barve čez 40 g težak 27-27.500, sre-brne barve 33-35.000, tanek papir za em-balažo navaden 24-25.000, bele barve 27.500-30.000, kartončki bele barve 19-22.500, fin 29-32.000, tipa Bristol 33-39 tisoč, patiniran 36-37.000, siva lepenska navadna 7500-9000, triplex bele navadna 12.500-13.000, boljše vrste 13.500-16.000, prvovrstna 16.500-19.000 lir stot.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	4.8.80	10.8.60	23.8.60
Pšenica (stot. dol. za bušel)	108,4	185,7	186—
Koruza (stot. dol. za bušel)	116,4	115,4	115,4
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	33—	33—	33—
Cin (stot. dol. za funt)	104,37	103,75	102,12
Svinec (stot. dol. za funt)	12—	11,80	11,80
Cink (stot. dol. za funt)	13—	14,50	13—
Aluminij (stot. dol. za funt)	26—	26—	26—
Nikelj (stot. dol. za funt)	74—	74—	74—
Bombaž (stot. dol. za funt)	32,95	32,60	32,40
Zivo srebro (dol. za steklenico)	209—	209—	208—
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	36,50	36,50	36,3
LONDON			
Baker (funt šter. za d. tono)	232—	249—	244—
Cin (funt šter. za d. tono)	813—	807—	802—
Cink (funt šter. za d. tono)	89,3/4	89—	86,3/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	71—	70,1/2	71,1/2
SANTOS			
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg)	573—	578—	578—

Cin je v Londonu v tednu do 19. avgusta še nadaljeval svojo pot navzdol. Na to nazadovanje je vplivalo zlasti omejeno povpraševanje zaradi polnih počitnic in tudi potrošnja te kovine v ZDA, ki je bila nižja od predvidene potrošnje. Poleg tega pa se čedalje bolj čuti pritisk cina iz Sovjetske zveze. Stokovnjaki računajo, da se nazadovanje cene cina ne bo dolgo nadaljevalo. Baker je napredoval, medtem ko so ostale kovine ohranile prejšnje kvotacije. Cene žitaric so ustale. V ZDA gre žetev ponekod že h koncu. Cene bombaža so čvrste. Svetovni izvoz je v poslovnem letu 1959/60 dosegel 15,3 milijona bal, to je 4 milijone bal več kakor v letu 1958/59. Povpraševanje je bilo tako močno, da so ZDA lahko izvozile 7 milijonov bal, pri tem pa so zmanjšale domačo zalogo za približno 1 milijon bal. Tudi sicer so se svetovne zaloge bombaža zmanjšale, tako da so 1. avgusta znašale 16,4 milijona bal (lani v začetku avgusta 17,7 milijona). Cena kavčuka je padla na raven, ki je najnižja od julija 1959. Nazadovanje cene spravljajo v zvezo z naraščanjem zalog kavčuka na Malaji. V New Yorku je cena sladkorja znatno popustila, in sicer pod vplivom vesti, da bo letošnji pridelček sladkorne pese v Evropi nenavadno obilen (19 milijonov ton). Kava se drži čvrsto, medtem ko cene kakaa nazaduje.

SLADKOR, KAVA, KAKAO
Cena sladkorja je v New Yorku nazadovala od 3,38 na 3,28 stotinke dolarja za funt, proti takojšnji izročitvi. Letošnji pridelček sladkorne pese v Evropi bo po zadnjih cenah za 2 milijona ton večji od lanskega. — Kava v pogodbi »Me je v New Yorku napredovala od 45,29 na 45,30 stotinke dolarja za funt. — Kakao je nazadoval od 25,33 na 24,84 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Trg popušča zaradi bogatega pridelka.

VLAKNA

V New Yorku je cena bombaža popustila od 32,50 na 32,40 stotinke dolarja za funt, proti takojšnji izročitvi; volna je v New Yorku napredovala od 108,1 na 108,8 stotinke dolarja za funt vrste »suinit«. V Londonu je volna 64's B nazadovala od 92½ na 90½ penija za funt, proti izročitvi v septembru, v Roubaixu na Francoskem je cena nazadovala od 12,70 na 12,65 franka za kg. Juta (Mill first) je v Londonu nazadovala od 124 na 122 funtov sterlingov za tono. V sezoni 1960/61 bodo v Pakistanu posvetili jut 1.517.800 arov zemlje, to je znatno več kakor lani (1.375.145 arov).

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice v tednu do 19. avgusta nazadovala od 192½ na 185½ stotinke dolarja za bušel, proti izročitvi v septembru, cena koruze pa je napredovala, in sicer od 1147/8 na 115½ stotinke dolarja za bušel pod istimi pogoji.

KAVČUK

V Londonu je cena kavčuka vrste RSS nazadovala od 297/8-30 na 277/8 do 281/8 penija za funt, proti takojšnji izročitvi; v New Yorku je cena popustila od 36,85 na 36,55 stotinke dolarja za funt, proti izročitvi v septembru. Kitajska in Sovjetska zveza še vedno čakata, da se cena kavčuka še zniža, preden stopijo v ceni vsakakor pomaga naravnemu kavčuku v konkurenci z umetnim, ki se proizvaja v čedalje večjih količinah.

KOVINE

V Londonu je cena bakra v tednu do 19. avgusta napredovala od 244½ na 247 funtov sterlingov za tono (1016 kg) proti takojšnji izročitvi, cena cina je popustila od 802 na 793 funtov sterlingov pod istimi pogoji, svinca je napredoval od 701/8 na 72; cink pa je padel od 88 na 87 3/8. Baker je v New Yorku za malenkost pridobil, in sicer od 30,25 na 30,45 stotinke dolarja za funt, cink St. Louis je neizpremenjen pri 13, aluminij v ingotih pri 28,10, antimon Laredo 29, lito železo 66,41 dolarja za tono, Buffalo 66,50, staro železo povprečen cenji 32,50 (prejšnji teden 31,83), živo srebro v jeklenkah po 76 funtov 209-212 dolarjev steklenica.

Uradna pocenitev sladkorja

Predsednik republike G. Gronchi je pretekli teden podpisal zakon o znižanju cene sladkorja. Cena sladkorja se sniža za 37 lir pri kg. Industrijski davek bo namreč za 25 lir pri kg manjši; poleg tega je Medministrski odbor za cene sklenil znižati samo ceno za 10,50 lire pri kg. K temu je treba dodati še znižanje prometnega davka na sladkor v razmerju 1,50 lire pri kg. Skupaj bo torej cena sladkorja od prvih dni septembra za 37 lir pri kg nižja kakor doslej (245-250 lir kg).

IZRAELSKA TKANINE ZA ZDA

V letu 1959 je Izrael prodal Združenim ameriškim državam za 3 milijone dolarjev tkanin. Letos bo Izrael po vsej verjetnosti prodal ZDA še več tkanin kakor lani, in sicer naj bi vrednost izvoza letos dosegla 4 milijone dolarjev.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Veliko zanimanje za II. kmečki tabor

Kmetijska zadruga v Trstu in kmetje iz tržaške okolice so se letos dobro pripravili na II. kmečki tabor, ki je bil na Opčinah v času od 13. do 15. avgusta. Priridev je letos imela širši obseg kakor lani, pa tudi uspeh je bil večji, tako po številu obiskovalcev kakor tudi po novih stikih, ki so bili na vezani med italijanskimi in jugoslovanskimi zadrugarji, ki so se srečali na taboru.

Na taboru so bili razstavljeni razni stroji in razne potrebščine za sodobno vrtnarstvo, vinogradništvo, kletarstvo in sploh za kmetijske dejavnosti. Posebno pozornost so zbujali majhni stroji, pri katerih je droben pogonski stroj lahko opravljal najrazličnejša dela. Tako lahko z njim vozimo pridelke, okopavamo posevke, čistimo njive itd. Kmetje so na taboru naročili kar pet takšnih strojev. V poslopuj Prosvetnega doma je bil razstavljen pester izbor zelenjave in sadja, pridelke okoliških kmetov. Nenavadno lepo zelenjavo so razstavili v okusno opremljenih koših, pred katerimi se je ustavljalo veliko število obiskovalcev. V dvorani so medtem vrtili poučne kratkometražne filme s področja kmetijstva, ki jih je dala na razpolago družba Montecatini. Pred dvorano so točili pristno domače vino, ki je šlo kar dobro od rok kljub razmeroma visoki ceni 280 lir za liter. V posebnem kiosku so po naročilu cvrli ribe, gostom pa je bilo na razpolago tudi sadje in druge dobrote, pršut itd. Posrečen je bil tudi srečev, na katerem je bil vsako »rundo« glavni in edini dobitnik — zajec.

Uradni del II. kmečkega tabora so sestavljali razni govori, ki so jih imeli predstavniki Zdruga zveze iz Vid-

ma E. Simcih, dalje predstavnik zadruga zveze iz Kopra A. Simcih in predsednik Združenja italijanskih kmetijskih zadrug Gimignani. Na taboru so organizatorji povabili številne predstavnike zadruga organizacij iz goriškega in koprškega okraja, iz Pulja, iz Vidma, iz Ronk, Gorice itd. Na taboru so tako stopili v stik predstavniki zadruga Italije in Jugoslavije, tako da je tudi ta priridev, čeprav v skromnejšem okviru, pripomogla k zbližanju gospodarstev obeh sosednih držav.

Ob zaključku tabora so razdelili med zaslužne kmetovalce zlate kolajne in priznanja. Zlato kolajno so prejeli Karel Cok iz Lonjaja, ki je umrl pred kratkim, in je zato prejela priznanje vdova g. Cok; Josip Scheriani iz Campro za vzorno in napredno urejeno kmetovanje; Josip Sancin iz Doline za uspešno uvajanje strojev v kmetijstvo; Marija Prodan s Kolonkova, ki je šele 20 let stara, a je vzorno uredila domačo vrtnarijo, sama opravlja vsa dela, vozi povrtino na trg itd.

Med razstavljenimi posebnostmi naj omenimo nekaj tri leta starih trt, ki rastejo v sodih, a so letos posebno bogato obrodile. Omembe vreden je tudi razrastel peteršilj v loncu itd. Svoje pridelke je razstavilo 16 vrtnarjev in kmetov.

Za prihodnje leto mislijo organizatorji še razširiti obseg tabora. Poleg samega tabora naj bi sklicali splošen shod kmetov z vsega tržaškega področja. Kmetje naj bi sprožili razna kmetijska vprašanja, ki bi jih skušali skupno reševati. Pri tem bi izmenjava misli in izkušenj prav gotovo koristila vsem udeležencem.

SLOVENE V POKRAJINSKI KOMISIJI

Pokrajinski svetovalec Mario Grbec je bil z dekretom, ki ga je podpisal podpredski Dr. Pasino, imenovan za predstavnika kmetov v pokrajinski komisiji za določanje delovnih dni kmečkih delavcev in kmetov. Določanje delovnih dni je važno zaradi tega, ker se na tej podlagi računajo prispevki, ki jih morajo kmetje plačevati za bolniško blagajno in pokojnino. Pred imenovanjem g. Grbca ni bilo v komisiji nobenega Slovenca.

KAKO KAZE LETINA NA TRZASKEM

Po deževnem vremenu so naši kmetje vendar dočakali lepše sončno vreme, ki je bilo tako potrebno za vse pridelke, prav tako tudi za grozdje. Dež nam je sicer prinesel dosti otave, tako da je mnogim živinorejcem žal, da so se prenaigali s prodajo živine. Grozdje se lepo razvija, vendar je bolj redko kakor lani. Tako dobre vinske letine, kakor je bila lanska, ne bomo imeli. S sadjem je različno. Hrušk je manj kakor navadno, breskev ni bilo dosti ne na Krasu ne ob morju; ko so cvelete je bilo vreme